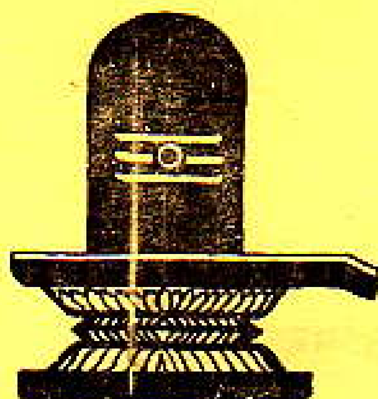
శరభాంక లింగ శతకము

రచన:- శరభాంకుడు

క్రీస్తు శకం 1323 వ సం॥ (శా. శ. 1205 నుండి 1283 అగును)
నాటి తాళపత్రి గ్రంధాలనుండి సేకరించి వ్రాసిన పద్యాలు.

సిద్ధాంత, వ్యాస చారిత్రాత్మక పరిశోధనా గ్రంథము.

సంపాదిత, సేకరణాన్వేషణ.

"కవిరాజు, సాహితీ యువరత్న శ్రీశ్రీ అవార్డు గ్రహీత"

కావూరి శ్రీనివాస్.

కవి, వర్తమాన సినీ రచయిత.

శరభాంక లింగ శతకం

రచన

శరభాంకుడు

సంపాదకులు

కావూరి శ్రీనివాస్

నవోదయ యూత్ అసోసియేషన్

డి.నం. 468

నరావపేట

ప్రకాశకులు

కావూరి శ్రీనివాస్

శరభాంకలింగ శతకం

ప్రతులు : వేయి కాపీలు
ప్రచురణ సంఖ్య : 1

ప్రతులకు:
1. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్
4-1-435, విజ్ఞాన్ భవన్ బ్యాంకు స్ట్రీట్
హైదరాబాద్ - 500 001

2. విజయా బుక్ డిపో
సుల్తాన్ బజార్, కోటి, హైదరాబాద్.

ముద్రితము :
పరమేశ్వరి ప్రింటర్స్, మెయిన్ రోడ్డు, సదాశివపేట.

మొగుడం పల్లి మహా సాయి బాబా

అవ్వ కల్యాణి మహా పీఠాధి పతి

శ్రీ శ్రీ శ్రీ మదనా నంద సరస్వతీ స్వామివారి కరకమల పాద పద్మములందుంచి —

మరియు

మహాకవి జ్ఞానపీఠ పురస్కార గ్రహీత

పద్మభూషణ్ ఆచార్య డా॥ సి. నారాయణ రెడ్డి

గారి ఆశీస్సులతో.

—— కాపూరి శ్రీనివాస్.

నిరంతర శివ పూజా పరులు, వేదాంతి

నిరతాన్న దాత, సౌశీలులు-

కీ॥శే॥ శ్రీ గారేగట్టు మడెప్పగారు

సదాశివపేట

సందేశం

ప్రముఖ కవి శరభాంకుని తాళపత్రాలు సేకరించి సంస్కృతం నుంచి తెలుగులోకి అనువదించి ప్రచురిస్తోన్న కవిరాజు, సాహితీయువరత్న శ్రీశ్రీ అవార్డు గ్రహీత చిల్లకాపూరి శ్రీనివాస్ కి ఆశీస్సులు అందజేస్తున్నాను.

1320-23 వ సం॥ నాటి రెండవ ప్రతాప రుద్ర మహారాజు ఆస్థానములో కవిగా, ఆస్థాన పండితునిగా మంత్రి వర్గము లోని వాడిగా ఉంటూ ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో శివుని పై రచించిన పద్యాలు చిరస్మరణీయం. ముందు తరానికి ఆ రచనలు ఆదర్శ ప్రాయం.

వర్తమాన సినీ కవి చి॥కాపూరి శ్రీనివాస్ ఎన్నో తాళపత్రాలను సేకరించి తెలుగులోకి అనువదిస్తున్న ప్రయత్నం పరిశోధనాత్మకంగానే కాక అభిరుచి మరియు ప్రవేశం కలిగిన ఆంధ్ర సాహితీ వేత్తల మనోభావాల్లో చి॥కాపూరి శ్రీనివాస్ చిరంజీవిగా వర్థిల్ల గలడని ఆశీర్వచనము.

ఇ.వి. రామనరసయ్య
M.A., M.Phill
సినీ నిర్మాత, లెక్చరర్
ప్రభుత్వ కళాశాల
హైదరాబాదు - 46.

చారిత్రాత్మక పరిశోధన

కావూరి శ్రీనివాస్ శరభాంకుని కవితల తాళ పత్ర గ్రంథాలు సేకరించారు. అవి సదాశివపేటలో గొరేగల్లు శరణప్ప గారి ఇంట్లో లభించాయి. శరభాంకుని కవిత్వ ప్రతిభ ఆధ్యాత్మిక మహాత్యం రెండూ గూడ ప్రశంసనీయం వేముల వాడ భీమకవివలె శివాను గ్రమున కవి శరభాంకుడుకూడా పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించారు.

రాజుగారి ఆస్థానంలో మంత్రిగా ఉన్నా, అన్నీ త్యజించి అడవికి పోయి అతని యొక్క విశృంఖల జీవితానికి కొత్త రూపు రేఖలను దిద్దుకున్నారు. రెండవ ప్రతాప రుద్రదేవ మహారాజు చంద్ర రేఖ అనే వనితను పంపి శరభాంకుని దైవ చింతన భగ్నం చేసినమా తన బిడ్డలే నిజమైన బిడ్డలు కారని ఆకాశం లోకి ఎగరేసి అదృశ్యంచేసిన మహానుభావుడు.

కవిగా శరభాంకుని పద్య శైలి బాల పరంపర పండితులకు పామరులకు ఆమోదయోగ్యం. శివభక్తుడిగా తన రౌద్ర భావాలు తరుచుచూపిన ఆయన కరుణ వల్ల ప్రతాప రుద్ర మహారాజు కూడా కష్టాల నుంచి దూరమై రాజ్యం పరిపాలించాడు.

శరభాంకుని తాళపత్ర గ్రంథాలు లభించడం తెలుగు సాహిత్యానికి అదృష్టం ఆయన పద్యాల్లో అన్నివృత్తాల్లో ఉన్నా ఒక్కొక్క వృత్తం నియమం మించి 4 పాదాలు పైగా ఉన్నాయి అయినా ఈ అధిక
పాదాలు భావ సంపూర్ణతకు దోహదం చేస్తున్నాయి.

శరభాంక లింగమా! అని స్వీయ నామధేయ మకుటంతో కవి రాసిన పద్యాలు ఆనాటి చరిత్ర కవితా శైలి పండితుల దృష్టి మనకి అర్థమవుతాయి కావూరి శ్రీనివాస్ కవే కాకుండా ఈ తాళ పత్ర గ్రంథ పరిష్కారం ద్వారా తెలుగు సాహిత్యానికి పరిశోధకుడిగా ఎనలేని సేవ చేసారు. వారికి ఈ శరభాంక లింగ శతకం ప్రచురణ సందర్భంలో నా హృదయ పూర్వక శుభా కాంక్షలు. మరిన్ని విధాల శ్రీనివాస్ ఇంకా కొత్త పరిశోధనలు తెలుగు సాహిత్యానికి అందించ గలరని ఆయన ప్రతిభ ప్రశంసనీయమైనదని
ఉద్ఘాటిస్తూ ఆతని సాహిత్య విజయం ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

కళాప్రపూర్ణ, డా॥ పోతుకూచి సాంబశివరావు
విశ్వసాహితి, 1-3-1-18/4, కవాడి గూడ, కల్పనా టాకీస్ దగ్గర,
సికింద్రాబాద్ - 80. ఫోన్ : 7533177.

ఆశీః

శరభాంకేశ్వర దివ్య తత్త్వకథనా సంశీలనా భాగ్యమున్

వరపూర్వోన్నత తాళపత్ర కవితా ప్రాకట్య దీక్షా రతున్

భరమై వాఙ్మయవీథి సారథంబై భాషావధూటీ మధూ

త్కరమై ధూర్జటి సంచి కాచెడు కృపన్ కాపూరి శ్రీవాసునిన్.

By

Dr. ధూళిపాళ మహాదేవమణి
రీడర్
A.Y.S. కళాశాల - పదవం
రాజమండ్రి

INDIRA GANDHI NATIONAL OPEN UNIVERSITY BEGUMPET, HYDERABAD.

ఆశీస్సులు

కాపూరి శ్రీనివాస్ కవి. సాహితీ లోకంలో పలువురి మన్ననలు పొందారు. 'హృదయ వివాదాలు' రాసినారు 'కవీశ్వరుడి కథనం' రాస్తున్నారు. తెలుగు సాహితీ లోకంలో మరుగున పడి ఉన్న అరు తాళపత్ర గ్రంథాలను సేకరించి జాగృతి పత్రిక ద్వారా వ్యాసాలుగా రాసి వెలుగులోకి తెచ్చి ఎన్నో అవార్డులను రివార్డులను అందుకున్న సాహితీ మూర్తి.

1320 - 23వ సం॥పు (రెండవ ప్రతాపరుద్రదేవ మహా రాజు) నాటి శరభాంకుడనే కవి రాసిన 'శరభాంక లింగ శతకం' పైపరిశోధన చేస్తూ తెలుగు ప్రాచీన సాహిత్యంలో కొత్త వెలుగు ప్రసరింపడానికి కృషి చేస్తున్నారు.

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రను అవలోకనం చేసుకుంటే తెలంగాణాకు ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్రలో సున్న ప్రత్యేక స్థానం కన్నులకు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే తెలంగాణాలో ప్రతి గ్రామంలో తాళపత్ర (తాటాకుల) గ్రంథములు లేని ఊరు లేదు. శేషాద్రి రమణ కవులలో ఒకరైన శ్రీ దూపాటి వెంకట రమణాచార్యులు తమ సాహిత్య జీవనమును పూర్తిగా తెలంగాణామునకు అంకితం చేసారు. తెలంగాణా జిల్లాలలోని తాళపత్ర గ్రంథాలను, శాసనాలను అన్వేషించి, పరిశోధించి బహుప్రయోగానకు గురిచైరి తెలంగాణామునకు వీరు ఎంతో సేవ చేసినారు. వారి అడుగు జాడలలోనే కాపూరి శ్రీనివాస్ పయనిస్తున్నారు. చరిత్రకు సంబంధించిన తాళపత్ర గ్రంథాలను పరిశీలించి, పరిశోధించి సంక్షిప్త, సిద్ధాంత, చరిత్రాత్మక వ్యాస రూపాలుగా అందిస్తోన్న కాపూరి శ్రీనివాస్‌ని మనస్ఫూర్తిగా ఆశీర్వదిస్తున్నాను. మా ఇందిరాగాంధీ జాతీయ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం కూడా కాపూరి సాహిత్య సేవను ప్రశంసిస్తుంది.

పి.సత్యనారాయణ,

Regional Director.

IGNOU Regional Centre

CESS Building, Begumpet

Hyderabad - 500 016.

శభాష్ శ్రీనివాస్

నాకు మొదటినుండి పరిశోధనలంటే ఇష్టం గతం త్రవ్వకాలలో నుండి చరిత్రకి సాక్ష్యాధారాలు లభిస్తే వాటిని వ్యయప్రయాసలకోర్చి సేకరించి, ఆవివరాలను తమ సాహిత్యంద్వారా మనకి అందించే పరిశోధకులంటే మరీఇష్టం అందుకే కాపూరి శ్రీనివాస్‌గారు ఎప్పుడు కలిసినా నాకు ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది. ఎన్నో కొత్త విషయాల్ని చెపుతుంటారు. ఎప్పటెప్పటివో తాళపత్ర గ్రంథాలు తీసు కొచ్చి చూపిస్తుంటారు. ఆయన చిత్తశుద్ధి, పరిశీలనా దృక్పథం నాకు ఆదర్శంగా అనిపిస్తుంటుంది నాపరిశోధనారచనలకు, ఆయన పరిశోధనా రచనలకు ఎంతో వ్యత్యాసమున్నా! తాను ఉద్యోగం చేస్తున్న వూళ్ళో కేవలం ఉద్యోగం చేస్తూ భుక్తి గడుపుకోవడంతో తృప్తి చెందక సదాశివపేటలో దొరికిన క్రీ.శ 1323 నాటి తాళపత్ర గ్రంథాలు దొరికితే వాటి ఆధారంగా శరభాంక లింగ శతకాన్ని పరిష్కరించారు శ్రీకాపూరి శ్రీనివాస్. తాళపత్ర గ్రంథాల్నికూడా భద్రపరిచి ముందు తరాల వాళ్ళకి ఈ సంపదనందించాలనే ఆయన ఆశయం హర్షించతగ్గది.

కాపూరి శ్రీనివాస్ గారు కవే కాకుండా, కథారచయిత, వ్యాసకర్త, వర్తమాన సినీ గేయరచయిత ఇదే ఉత్సాహంతో ముందుముందు ఇలాంటి మరిన్ని రచనలని తెలుగు సాహిత్యంలో చిరస్థాయిని కల్పించడానికి కృషి చేయడంతో పాటు, వీటిస్ఫూర్తితో మంచి రచనలను చేయాలని ఓ సాహిత్యాభిమానిగా కోరుకుంటూ, అందుకు భగవంతుడు ఆయనకి అన్ని అనుకూల పరిస్థితుల్ని ప్రసాదించాలని వేడుకుంటూ, కాపూరి శ్రీనివాస్‌గార్ని అభినందిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

వేదగిరి రాంబాబు

ప్రస్తావిక

విశ్వ వాఙ్మయములో స్తోత్ర వాఙ్మయమునకు మిక్కిలి ప్రాధాన్యత తో పాటు ప్రాశస్త్యత కూడ కలదు. భక్తుడు స్వగుణానుగుణముగ ఆయా దేవతల వలన సిద్ధికై అభిముఖీకరణ మొనరించుకొనుట కే త్రైక సాధనముగా స్తోత్రమునకు ప్రాధాన్యతనిచ్చెను. హరిగుణగాన పరాయణుడు, సకల కళ్యాణగుణుడగు నారదునికి శ్రీమన్నారాయణుడు తననివాసమును సూచిస్తూ ఇట్లనెను 'మద్భక్తా యత్రగాయంతి తత్రతిష్ఠామి నారద' అని. నేను వైకుంఠాది దివ్య స్థలముల నాశ్రయించక నాభక్తులు గాన మొనర్చిన ప్రదేశమునందే ఉండెదను అని అన్నందున భక్తిగానమునకు దైవమందు దృఢా ధ్యవసాయముకల్గినది.

అతిప్రాచీనమైన ఆదివాఙ్మయమగు ఋగ్వేదమున 'అగ్నిమీళే(డే) పురోహితం యజ్ఞస్యదేవ మృత్విజమ్ హోతారం రత్న ధాతమమ్' అని వేదోరూపమున భగవంతుని సర్వసహాయముచేసి స్తోత్రరూప వాఙ్మయమునకు ఋగ్వేదము ప్రాతిపదికమైనది దాదాపు వేయి ఋక్కులు స్తోత్రరూపము గనుండి రాగయుక్తగానముచే సామభాగములైనవి.

ఆదిశంకరుల శివానందలహరి, లక్ష్మీ నృసింహ కరావలంబాది స్తోత్రములతో ప్రసిద్ధములు ఈ విధముగా స్తోత్రవాఙ్మయము వల్లన దశనుండి ఫలసిద్ధి వరకు లోకాను గ్రహకారకముగా అభివృద్ధినందినది.

లౌకిక వాఙ్మయమునకూడ వాల్మీకి కోకిల హరికి సుధామయము గ్రోలి కూజా శాఖాధిరోహించి పంచమస్వరమున గానమొనర్చినది శ్రీమద్రామాయణము. అష్టాదశపురాణకర్తలగు వ్యాసభట్టారకులు తన వాక్శుద్ధతకొరకు ఈవిధముగా విశ్వయించు కొనిరి 'అవర్ణ్యార్థవ కాంతార పరివర్తన పాంసులాం, వాచం శౌరికథాలాప గంగయేవపునీమహే' అని తనవాక్కు దోషము తొలగ మరియే పుణ్యప్రదేశములందిరుగుట ద్వారా పాపక్షయముకష్ట మంటునది. అట్టి వాక్కునకు భగవద్గుణగాన ధన మనెడి గంగ తో పవిత్రీకరణమొనర్చుకొందును అని ఈవిధముగా క్రమాను గతముగా అధునాతన వాఙ్మయము వరకు స్థిరిని చేరినది స్తోత్ర వాఙ్మయము.

దేశభాషలలోను ఈ స్తోత్ర వాఙ్మయము వివిధ రూపములలో లభించుచునే యున్నది. కీర్తనలు, శతకములు, దరువులు, వచనములు దండకములు, సప్తపదులు, అష్టపదులు, కృతులు 'పాటలు' మొదలగునవి.

ప్రకృతమునుసరించి పరిశీలించినచో సంగీతము మాహాత్మ్యం పరమ్యాత్మస్తవ వ్యాఖ్యయంచే మాహాత్మ్య మధురం అన్యథాలోచనామృతం అహో మధుర సంగీతము అలోచనామృతమాహాత్మ్యమునందు విశ్వాసం చేసి ఆసక్తులగువారు ముక్తిలేయగుచున్నారు. ఈ శుభాంకితంగ సంకలనం చేసినవి దేవతా ధనమాదుల గూర్చి వివిధ పండిత, విమర్శకుల యభిప్రాయములు చక్కగా యుందు పొందు పరచబడినవి. ఏ దివ్యశాస్త్రసంశోధన సాధనంకనిరత కృషిసలుపుచున్న కవిరాజ, సాహిత్యమునర్చు శ్రీశ్రీ ఆచార్య ప్రమోద విశాఖపురి శ్రీనివాసులుగారి అభీష్ట సిద్ధికి తగిన శ్రీ శ్రీనివాసుడు అభంగురవభూతిని(వ్యగులు) ప్రసాదించుగాక.

ఇట్లు

పి. వేంకట నరసింహాచార్యులు

తెలుగు పండితులు

సదాశివ పేట.

కాపూరి కృషి

శ్రీ కాపూరి శ్రీనివాస్ గారు పూర్వీకుల చరితను వారి పద్య, గద్య రచనలను సంగ్రహించి, కృషితో విశదీకరించి, ఆంధ్ర సాహిత్యానికి కొత్త మెరుగు నిచ్చారు. ఇలాంటి తత్ గ్రంథాలను వెలుగులోకి తీసుకురావడం చాల గర్వనీయము.

నా బాల్యమిత్రుడైన గొట్టిగొట్టు శరణప్పగారి చరితము ప్రశంసనీయము. వారి తండ్రి అగు శ్రీ॥శ్రీ॥ మడెప్ప గారు సదా శివకీర్తనము చేయుచు సత్సంగసహితుడై తత్వవిచారము, వేదాంతచర్చ, చర్చలుడై వెలయుచుండెడు వారు. వారు సంగ్రహించిన తాళ పత్రగ్రంథాలు, స్వేవాలు పద్య, గద్య రచనలు చాల అరుదైన సాహిత్యాలు, వాటిలోని అమూల్యరచనయే ఈ శరభాంక లింగ తాళపత్రగ్రంథము.

ఈ గ్రంథము చాల విశ్లేషణ గల పద్యకావ్యము నిగూఢార్థ సమ్మిళితమై యదార్థ గాథలను వక్షురిత్రదాయులకు స్పష్టముగ తేటతెల్లమగు నట్లు విశదీకరించబడినది. ఇందులో ప్రత్యేకముగ 6వ, 8వ, 12వ 36వ, 43వ, 48వ, 49, 60వ, 63వ, 98వ, 102వ పద్యములు చాలా విశిష్టార్థములతో పూరించబడి ఉన్నవి. సరళమైన భాషలో సామాన్యుడికి అర్థమగునట్లుగ వ్రాశారు శరభాంకులవారు. భావార్థాన్ని గ్రహించి మననం చేసుకుంటె వాస్తవికతను గ్రహించ కలుగుతాము. అలాంటి మహోన్నత బోధనలు, తత్ గ్రంథాలు లభ్యము కావడము అరుదైన అదృష్టముగ భావించి శ్రమతో సంగ్రహించి విపులీకృతము గావించి, మరుగున పడిన మాణిక్యాన్ని వెలికి తీసి, శ్రమించి పెద్దల మన్ననలు పొంది, వారి ఆశీస్సులతో వెలుగులోకి అడుగిడుతున్న సాహితి ప్రియుడు చి॥కాపూరి శ్రీనివాస్ వారి ఆశయాలకనుగుణంగ భావ గర్భితమైన రచనలు లభ్యమై సదా సాహిత్యాన్వేషణలో నిమగ్నమై భగవదానుగ్రహము వారిపై ఉండవలసినదిగ కోరుచున్నాను.

వారు రచించి ముద్రించిన 'హృదయ నినాదాలు సాహితీవేత్తల మన్ననలు పొందింది; అముద్రితరచనలు, గేయాలు, కథలు, నాటికలు ఎన్నో వ్రాశారు, అవి కూడ క్రమేణ ముద్రితములై ప్రజాదరణ పొందగలవని ఆశించుచున్నాను.

ఇట్లు

డా॥ బి. మనోహరగుప్త

సదాశివపేట

ప్రేమాభిమానంతో

సోదరుడు శ్రీ కావూరి శ్రీనివాస ప్రాచీనాంధ్ర సాహితీపరుల సమగ్రమైన సమాచారము క్రమపద్ధతిలేని వారి జీవిత వివరణాదులను సేకరించి చరిత్ర గర్భములో మిగిలి పోయిన ఎందరో మహాకవుల కృషిని వెలుగులోకి తెచ్చారు.

రెండవప్రతాపరుద్రమహారాజు ఆస్థానములో కవిగా, పండితుడుగా, మంత్రిగా యుండి కేవలం కవిగానే గాకుండా భగవదనుగ్రహంతో అష్టసిద్ధులను పొంది వాటిని ప్రదర్శించిన మహాత్ముడు, కవి శరభాంకుడు. అట్టి కవి శరభాంకుని జీవిత విశేషాదులపై అనేక పుస్తకాలను ఆధారాలను తాళపత్రగ్రంథాలను చదివి విశ్లేషించి పుస్తకరూపంకూర్చిన కావూరి శ్రీనివాస గారు ధన్యులు. కాల గర్భములో మరుగున పడి వెలుగుకు నోచుకోని ఎందరో మహాకవుల రచనలను, జీవిత విశేషాలను వెలికి తీసిన చరిత్రకారుడు యువకుడు 'కావూరి' మున్ముందు మరెన్నో యిలాంటి ప్రయత్నాలు, పరిశోధనలు గావించి తెలుగు సాహితీ లోకానికి సేవలందించాలని, అందిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. 'శరభాంక' కవి శతకమును క్రమ పద్ధతిలో సాహిత్యాన్ని సామాన్య జనావళి ముంగిటకు తీసుకు వెళ్ళటం, లోకోపయోగమునకై అందుబాటులోకి తేవటం చాలా సంతోషించ దగ్గ విషయము. సోదరుడు శ్రీనివాసుకు భగవంతుడు దీర్ఘాయురారోగ్యములు కటాక్షించి ఇంకా అభివృద్ధిని ఇప్పించుచుండు గాక.

శ్రేయోభిలాషి
చింత ప్రభాకర్.
చైర్మన్.

Chinta Prabhaker
Municipal Chair Person,
SADASIVPET MUNICIPALITY
Medak Dist - 502 291. (A.P)

ఆశీర్వచనం

డియర్

శివా! నీవు రాసిన 'హృదయ నినాదాలు' చదివాను నీవు పరిశోధించి సంపాదించిన 1323వ సం|| నాటి తాళపత్ర గ్రంథాలనుంచి సేకరించిన శివభాంక లింగ శతకాన్ని కూడా చదివాను. చాలా సంతోషం. పుస్తకంగురించి రాయడం అంటే ఏం రాయమన్నా, మహాకవి డా||సి. నారాయణరెడ్డి గారి ఆశీస్సులు అందుకున్న నీకు నా ఆశీస్సులు అక్కరలేదనుకుంటాను. అయినప్పటికీ నీవు బాధపడకుండా ఏదో చిన్న సందేశాన్ని ఆశీర్వచనంగా పంపుతున్నాను. నేను హైదరాబాదులో ఆచార్య డా||సి. నారాయణరెడ్డిగారిని పరిచయంచేసే అప్పుడు వర్ధమాన పిల్ల కవిగా నిన్ను పరిచయంచేశా, నీవు చాలా ఎదిగి ఆయన చేతుల మీదుగా కళారాధన యూత్ అవార్డు, స్ఫూర్తి ప్రతిభా అవార్డ్, సాహితీ యువరత్న (విశ్వరచన వారి), బిరుదు వగైరా సన్మానములు అందుకున్నందుకు అన్నగా సంతోషిస్తున్నాను. ఆయన గారి హస్తవాసి ద్వారా ఇంకా నీవు ఎదగాలని కోరుకుంటున్నాను.

చిన్నప్పుడు డాబాపైన సెట్టిపేటలో వెంకటేశ్వర సుప్రభాతం రామాయణ మహాభారతాలు గురించి తాతయ్య చెప్తున్నప్పుడు 'దేశ దేశే కళత్రాణి దేశే దేశేచ బాంధవాః తంతు దేశం న పశ్యామి యత్ర భ్రాతా సహోదరః' అని వాల్మీకి రామాయణంలో చెప్పినట్లుగా (దేశ దేశములలో భార్యలు దొరకవచ్చు ఏ దేశంలోనైన బాంధవులు ఉండొచ్చు కాని ఒక తల్లి గర్భంనుండి ఉద్భవించిన తమ్ముడు ఎక్కడ లభించునని శ్రీరాముడు అనుకున్నాట్లు ఆవాక్యం నాకు గుర్తుండి పోయింది. అలాగే నాకంటే 16 సం|| తరువాత నాకోసం పంచుకు పుట్టిన నీవు ఇలా కవిగా రచయితగా ఎదిగి నందుకు చాలా సంతోషం.

చిన్న నాటి నీ చిలిపి అల్లరి చేష్టలు చూసి అమ్మానాన్న నేనుందరం ఆప్యాయంగా మందలించినా వినక, అల్లరిని చలిని సాహిత్యాన్ని (కవిత్వాన్ని) ఆత్మీయతా భావాన్ని నీ హృదయంలో నింపుకున్న శివగాడివి, తెలుగు కవిత్వ సాహిత్యం గురించి నాకు అంతగా తెలియక పోయినా What is poetry but the thought and words in which emotion spontancously embodies it self. కవిత్వము భావా వేశము తనంత తాను తాల్కొటి సహజ శబ్దార్థ స్వరూపమేగాక మరి ఏమిటి? అని JOHN STUART MILL వక్కాణించినట్లుగా కవిత్వనిర్వచనం నీలోనూ కొంతెంగా ఉండనటానికి నిదర్శనం. ఇంకా నీవు ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని చదువు ఇంకా!! ఇంకా!! చదవాలి. రాయడం కంటే చదవటానికే కేటాయించుకో, నీవురాసిన కవితలు, కథలు, నాటికలు, గేయాలు, వ్యాసములు వగైరా 40 గ్రంథాలు పక్కన పెట్టి నీవు సేకరించి పరిశోధించిన నాటి ప్రాచీన తాళ పత్ర గ్రంథాలను వెలుగులోకి తేవాలి ఇదే నా కోరిక ఇదే నేను మీ వదిన కోరుకునేది.

ఇంత కంటే ఏమీ వ్రాయలేను సదా అన్ని వేళలా నీ అభివృద్ధిని కాంక్షించే.

ప్రేమతో నీ అన్నయ్య

A.K. Hemuchandra,

Vice President & Deputy Managing Director,

Sonata Software Limited,

N.R. Colony, BANGALORE - 019.

స్పందన

శరభాంక లింగ శతక తాళపత్ర గ్రంథప్రతి శ్రీ గోరే గట్టు శరణప్ప ద్వారా 'కవిరాజ విహారి యువరత్న' శ్రీ శ్రీ ఆచార్య గ్రహీత చి॥ కావూరి శ్రీనివాస్ పొందినప్పుడు ఎంత సంతసించి యుండునో అంతకు మించిన అనుభూతి ఆనందము నాలో యీ ప్రతిని చూచినప్పుడు కల్గడము నా అదృష్టము. నేను కవిని కాను. కళా రాధకుడ్ని. అనుగ్రహించిన శ్రీ శ్రీనివాస్ దీనిపై నా అభిప్రాయాన్ని తెలుపుమనడంతో నిజానికి నా ఉత్సాహం కెరటాల్లా పొంగింది. కాని పరిస్థితుల ప్రభావంతో నేను ఆ ప్రతిని క్షుణ్ణంగా చదువ లేక పోవడం, సకాలంలో నా అభిప్రాయాన్ని అతనికి అందించ లేక పోవడంతో ఒక విధంగా తన మనసుకు బాధ కల్గించినందులకు క్షమించ గోరుచున్నాను.

తను అన్ని విధముల శ్రమకోర్చి ఈ శతక బీజము కాల గర్భములో లీనమై పోకుండా తనదైన రీతిలో మూడుపువ్వులు ఆరు కాయలుగా పెంచి నిస్వార్థంగా లోక కళ్యాణానికి అందించిన యీ యువకవిని ఆ ఏడు కొండల శ్రీనివాసుడు దీవించి మహాకవిగా మార్చమని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇది నా ఆశయము మాత్రమే కాదు. అలా జరుగ గలదనేది నమ్మకం కూడా, ఇది పండితులకు సంబంధించిన పుస్తకము మాత్రమే కాదు. అందరూ తెలుసు కొన దగిన జ్ఞానబోధిని. అందరి ఆసక్తితో గోరంత కొండంతగా ఎదగగల శతకము.

ఇందలి సమగ్ర సత్యాన్ని నేను చెప్పడంకన్నా ఆసక్తి పూర్వకంగా మన మందరము తెలుసుకో గలమని ఆశిస్తూ.

A. కృష్ణమూర్తి,
Manager
State Bank of Hyderabad,
Sadasivpet Br. (099),
(Dist. Medak A.P) Pin. 502 291.

కవితల కల్పవృక్షమా నీకు అభివందనం

కారు చీకటిలోన కాంతిలా నీకలంలో
పురాణ్ నీ హస్తాక్షర 'హృదయ నినాదాల కవితా సంపుటి కవితాలా'
రిఖం వంటి ప్రక్రియకు ప్రాణం పోసిన శ్రీశ్రీ అవార్డు గ్రహీత
శ్రీ- శక్తిత్వసిరులే మీ శ్రీముఖ వర్షప్పులో ఆనందం.
సాక్షీపుణను పఠనం చేయగల ఓ సాహితీ యువరత్న
నామమవతారం తెల్లవారెను తెనాలియందు
సాహిత్యాల ప్రపంచమంతట వెలుగొందును త్వరలో కాపూరి కలం కలకాలం.

చంద్రునికి ఒక నూలుపోగువలె
చందన హృదయుడు కాపూరి కేమివ్వను.
ఆరు పంక్తుల ఆదర్శ హృదయం
అనురాగంతో అఖండఖ్యాతికి ఓ
అంచెలంచెలుగా అందరినోట ఓ రిథంలా
వినిపించాలి కాపూరి పాట

ప్రేమతో

కట్టకోట రాందాస్
అధ్యక్షులు

వి.శ్రీనివాస్
కోశాధికారి

ఇ.తిరుమలయ్య
ఉపాధ్యక్షులు

మంజీర సమైక్యత కళానికేతన్
రి.నం. 4374-97 (ఆ.ప్ర)
2-2-43, కుమ్మరి వాడ, సదాశివపేట,
మెదక్ , జిల్లా, ఆ.ప్ర.

నవోదయ యూత్ అసోసియేషన్

అభినందనం

కాపూరి శ్రీనివాస్ కవి 'హృదయ వివాదాలు' అనే కవితా సంపుటిని 1994 సం॥రములోనే సాహితీ పరులకు, కవితా ప్రియులకు అందించారు ఇంకా ఆయన హస్తాక్షర సంపుటాలు, (కవితలు, కథలు, నాటికలు, వ్యాసములు, గేయాలు వగైరా) త్వరలో వెలుగుచూడబోతున్నాయి. మహాకవి దాశి. నారాయణ రెడ్డి గారి ఏకలవ్య శిష్యుడై ఆయన ఆశీస్సులను దండిగా పొందిన వర్ధమాన సినీ గేయరచయిత కాపూరి శ్రీనివాస్. ఆయన మా సదాశివపేటకు వచ్చి 8 సంవత్సరములు కావొస్తున్నప్పటికీ, ఎవరూ చేయలేని నూతన ప్రక్రియను చేపట్టాడు. అవి తాళపత్ర గ్రంథాలు. తెలుగు సాహిత్యానికి అసలే తెలియని అరు తాళపత్ర తాటాకుల గ్రంథాలను సేకరించి పత్రికల్లో వ్యాసాలుగా రాసి ఎన్నో బిరుదులు సన్మానములు అందుకున్న సాహితీ యువరత్న, కవిరాజ శ్రీశ్రీ అవార్డుగ్రహీత చి॥కాపూరి శ్రీనివాస్. మొదటి 1320(23) సంగత శుభాంకుడనే మహాకవి రాసిన శుభాంకలింగ శతకముపై పరిశోధన గావించి మా సదాశివపేటకే కాకుండా యావత్ ఆంధ్రదేశంలోనే మణిపూస అయిపోతారని మనస్ఫూర్తిగా ఆయనను ఆశీర్వదిస్తూ మా 'నవోదయ యూత్ అసోసియేషన్' తరఫునుంచి ఈ గ్రంథాన్ని వెల్వరుస్తున్నందుకు ఆనందాన్ని తెలుపుతూ శ్రీనివాస్ మరెన్నో గ్రంథాలను రాయాలని వెలుగులో వెలుగై వెలగాలని ఆ సరస్వతీ దేవిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

పి.హెచ్. నరేందర్ గౌడ్,
స్థాపక అధ్యక్షులు,
నవోదయ యూత్ అసోసియేషన్,
సదాశివపేట.

జి. లక్ష్మణ్ బాబు,
కార్యదర్శి.

SAI - RAM

నాపలుకు

నాటి ఆదికవి, వాగనుశాసనుడు నన్నయ్య భట్టు నుంచి నేటి జ్ఞానపీఠ అవార్డు గ్రహీత మహాకవి డా॥సి.నారాయణరెడ్డి గారి వరకు ఎంతో మంది ఎన్నో ప్రబంధ కావ్యాలను గ్రంథాలను వ్రాశారు, వ్రాస్తున్నారు. ఆ గ్రంథాల రచనా తెలుగులో కృత కృత్యు లౌతున్నారు. దినదిన ప్రవర్ధ మానంగా పరమపద సోపానం అధిరోహిస్తున్నారు. మరికొంత మంది సమాజ శ్రేయస్సు, కష్టానష్టాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని శతకాలు రచించారు. శతక వాఙ్మయం ఋగ్వేద కాలంనుంచే ఉన్నదనటానికి దాఖలాలు ఉన్నప్పటికీ అట్టి శతకాల రచనా కాలంలో లౌకిక సంస్కృతమున 'మయూరుడు' అనే కవీశ్వరుడు వ్రాసిన 'సూర్యశతకం' మొట్ట మొదటిదని చరిత్రతెలుపుతోంది అలాగే భర్తృహరి హస్తాక్షర 'సుభాషిత త్రిశతి' కూడా సుప్రసిద్ధమైనదే.

తెలుగు పదాల మధురత్వం కలిగి తెలుగు అర్థ భావాం ధనం తో గుబాళించు సుప్రసిద్ధ రచనే శతకమని నా అభిప్రాయం. అలాంటి అగ్రశ్రేణి కవులలో 'శరభాంకుడు' అనే కవి కూడా 'శరభాంక లింగ శతకం' అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు. తెలుగు సాహితీ లోకానికి అందగా (అసలే) తెలియని శరభాంకుడనే 12వ శతాబ్దపు మహాకవి 'శరభాంకలింగమా' అనే మకుటంతో శతకం రాసినాడు. ఈ శరభాంక లింగ శతకం 1771 సం॥ల్లో అళ్వాపురంగానూ 1832 వ సం॥ల్లో శ్రీరంగపురం (సోమయాజులు పేట) గాను, మరికొంత కాలమునకు అనగా 1888వ సం॥న సోమన్న పేట సంస్థానాధీశులు సదాశివ రెడ్డి గారు 'సదాశివపేట' గా స్థిర నామం చేసి ముగ్గు పోసిన ఈ పట్టణంలోఆధ్యాత్మిక వాదులు గోరేగట్టు మరెప్ప గారి ఇంట్లో ఈ తాళపత్ర గ్రంథమైన శరభాంక లింగ శతకం లభ్యమవటం మన అదృష్టం. సాహిత్యలోకానికి ఒక శుభదినం. దీనిని గురించి నాలుగు మాటలు.

ఇందులో చాలా వేదాంత విషయాలపై సమాచారం ఉంది. ఈ శతకాన్ని శరభాంకుని కవి యొక్క, కథ జీవిత వివరాలతో శ్రమించి, పరిశోధించి వ్రాసినాను. టీకా తాత్పర్యాలతో ద్వితీయ సంపుటిలో ప్రచురించగలను. ఈ గ్రంథంలోని 102వ పద్యం మాత్రం 'పెమ్మయ్య సింగధీమణి' అనే మరొక శతకంలోనూ ఉంది' భక్తులు గ్రహించండి.

వాసన లేని పువ్వు, బుధ వర్గము లేని పురంబు, నిత్యవి
శ్వాసము లేని భార్య, గుణవంతుడు గాని కుమారుడున్, సద
భ్యాసము లేని విద్య, పరిహాసము లేని ప్రసంగ వాక్యమున్,
గ్రాసము లేని కొల్వు, కొరగానివి పెమ్మయ్య సింగ ధీమణీ!!

- పెమ్మయ్య సింగ ధీమణి (శతకం)

వాసన లేని పువ్వు బుధ వర్గంబు లేని పురంబు
భక్తి విశ్వాసము లేని భార్య గుణవంతుడుగాని కుమారుండున్
సదభ్యాసము లేని విద్య కుశలప్రసంగము లేని సత్సంగమున్
కొరగానివి ఇవి సెమ్మయ్య దేవుని సన్నుతశరభాంక లింగమా!!

శరభాంక లింగ శతకంలోని 102 వ పద్యం.

ఈ శరభాంకలింగ పద్యాలను పాఠ్యగ్రంథాలుగా చేస్తే బాగుంటుందని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం (ఎడ్యుకేషనల్ డిపార్ట్‌మెంట్) వారికి వినయ పూర్వకంగా విన్నవించుకుంటున్నాను. నేను సేకరించిన ప్రాచీన తాళపత్రగ్రంథాలు ఆరు ఈ గ్రంథమే కాకుండా ఈ పట్టణంలో మనకు, మన తెలుగు సాహిత్య సమాజానికి, తెలియని మరికొన్ని తాళపత్ర (తాటాకుల) గ్రంథాలు, చేతి వ్రాతతో లిఖించిన అలక్ష్య గ్రంథాలు లభ్యం కావటం నూతన గ్రంథాల కోసం ఎదురు చూసే ఆంధ్ర సాహితీ లోకం అదృష్టమేమో ! నా సాహిత్యాభిలాషను పురస్కరించుకొని, కొన్నిసంవత్సరాల నుండి పూర్వపు గ్రంథాలను వెలికి తీసి పాఠక లోకానికి అందించాలనే ఆకాంక్షతో కృషి చేస్తున్నాను ఇది డబ్బుతో కూడుకున్నదని కాని నాకు సహకరించే వారే లేరేమో ఈ కృషిలో ఇప్పటి వరకు ఎన్నో గ్రంథాలను సేకరించటం జాగృతి, విశ్వరచన, వ్రత, మరి కొన్ని పత్రికల ద్వారా వ్యాసములుగా రాయటం జరిగింది. ప్రస్తుతం ఈ తాళపత్ర గ్రంథాలను పరిశోధించి వాటి చరిత్రలను ముద్రింపజేసి, ఆన సాహిత్య ప్రియులకు అతి త్వరలో అందజేయాలని ఆదుర్దా పడుతున్నాను.

నా కృషిలో ఆర్థికంగా కొంత సహాయం చేస్తున్న మా సదాశివపేట ప్రముఖులను M.R.F. మిత్రులను మరిచిపోలేను. ఈ కృషిలోనే నాకు అండదండలుగా వుంటున్న నా శ్రేయోభిలాషులందరికీ ఈ గ్రంథమునకు సందేశాలు ఆశీస్సులు - ముందు మాట ప్రస్తావికలు అందించిన మహాను భావులకు వందనములు.

శ్రీ వాగ్దేవీ నమోస్తుతే

మీ

కాపూరి శ్రీనివాస్.

సదాశివపేట

1-5-98

ఆర్థిక సహాయం అందించిన దాతలు

1.	K. హేమచంద్ర శర్మ గారు	3,000-00
2.	S. మోహన్ బాబు పిపి విద్యార్థి గారు	1,000-00
3.	B. అశోక్ కుమార్ (పిపి దర్శకులు) గారు	1,000-00
4.	K. శ్రీదేవి శరత్ కృష్ణ (పిపి విద్యార్థి) గారు	1,000-00
5.	నాగ భూషణంగారు	201-00
6.	కటకం వీరేశలింగం గారు (Iron & Hardware shop)	100-00
7.	కటకం రమేష్ గారు	100-00
8.	B. రాజా నాయుడు గారు (సింగర్) ప్రియదర్శిని	200-00
9.	డా॥ జమ్మా గారు (ESI డాక్టర్)	100-00
10.	శ్రీ శశాంక్ ఫైనాన్స్ సంగారెడ్డి	101-00
11.	గౌతంరాజ్ గారు (Asst. Prodn Manager, MRF)	100-00
12.	A. అంజయ్యస్వామి గారు (MRF)	100-00
13.	బాల థామస్ గారు (MRF)	50-00
14.	T. వెంకటేశ్వర్లు గారు (MRF)	50-00
15.	G. మల్లప్ప గారు (MRF)	50-00
16.	A. అంజయ్య గారు (MRF)	50-00
17.	N. విజయకుమార్ గారు (MRF)	50-00
18.	L. లక్ష్మారెడ్డి గారు (MRF)	50-00
19.	N. అశోక్‌రెడ్డి గారు (MRF)	50-00
20.	A. నరసింహారెడ్డి గారు (MRF)	50-00
21.	B. వెంకట నర్సయ్య గారు (MRF)	50-00
22.	M. సంగయ్య స్వామి గారు (MRF)	50-00
23.	V. రమేష్ గారు (MRF)	51-00
24.	T. సురేందర్ గౌడ్ గారు (MRF)	51-00
25.	శివకుమార్ గారు (CBI Constable)	51-00
26.	C. సుధాకర్ రెడ్డి గారు (E.S.I)	51-00

తప్పు ఒప్పుల శీర్షిక

1. మొదటి పద్యం 1వ లైనులో శ్రీరమ
2. రెండవ పద్యం 4వ లైనులో 'పర్యుథా'
3. రెండవ పద్యం 5వ లైనులో 'ధాటి వెరింగ'
4. 3వ పద్యం 4వ లైనులో 'విహీన సంధులంటు'
5. 4 పద్యం 2వ లైనులో - మిధ్యాన
6. 20వ పద్యం 3వ లైనులో - ధాటి
7. 20వ పద్యం 6వ లైనులో - కాష్ఠ
8. 23వ పద్యం 2వ లైనులో - క్రోధన
9. 24వ పద్యం 1వ లైనులో - గజాముఖ్యవి
10. 25వ పద్యం 5వ లైనులో - హారిఖ్యగిరి
11. 29వ పద్యం 2వ లైనులో - హర్షము
12. 33వ పద్యం 6వ లైనులో - విధించునో
13. 35వ పద్యం 7వ లైనులో - ధరమూర్తురయూ
14. 39వ పద్యం 5వ లైనులో - మరిక్యమీద
15. 44వ పద్యం 6వ లైనులో - విజ్ఞాన
16. 44వ పద్యం 6వ లైనులో - వర్ణ
17. 45వ పద్యం 6వ లైనులో - రత్నమయూ
18. 48వ పద్యం 4వ లైనులో - ధారిక్
19. 50వ పద్యం 2వ లైనులో - ఆధింపగ
20. 56వ పద్యం 1వ లైనులో - సిద్ధమర
21. 57వ పద్యం 2వ లైనులో - మహా
22. 65వ పద్యం 1వ లైనులో - అరవిందిర
23. 67వ పద్యం 1వ లైనులో - పరిగెం వాని కందము
24. 86వ పద్యం 3వ లైనులో - భాగ్యమదాంధుల
25. 96వ పద్యం 4వ లైనులో - విస్మరింబుచిరి
26. 98వ పద్యం 1వ లైనులో - మణికర్ణిక
27. 102వ పద్యం 3వ లైనులో - పద్మాన్యానము

కవి శరభాంకుని కథా జీవిత వివరణాదుల చరిత్ర.

(1 లింగాధారణ చంద్రిక, 2. కాన్‌గల్లు, శాసనాల ఆధారంగా)

కవి శరభాంకుడు 1296 నుండి 1323వ సం॥ వరకు పరిపాలించిన రెండవ ప్రతాప రుద్రదేవ మహారాజు ఆస్థానమున ఉండెను. (అయితే శా.శ. 1205 నుంచి 1282 అగును) ఈ కవి 1240వ సంవత్సరమున జన్మించినట్లు తెలుస్తుంది.

ఈ కవియొక్క తల్లిపేరు పార్వతీ దేవి తండ్రి శివలింగయ్య. వీరు కౌశిక, గోత్ర వీరశైవులు, యజుశ్శాఖ వారు మరియు ఏకశిలా నగర నివాసులు. వీరశైవ ప్రతిష్ఠను, శైవ ధర్మములను దశదిశలా చాటి చెప్పిన అనుపమాన, శివపూజా దురంధరులు, సత్కావ్యామలా కోమల పద నిక్షేపన, లలిత భావాలంకృత, కవితా వనితా, స్వయం కృతాపాణి గ్రహణ పట్టభద్రులు, అత్తలూరి పాపయ్యారాధ్యకవి ఈ శరభాంక కవి మహాత్ముని, వంశ సుధారాశి యందు జన్మించినట్లుగా తెలియుచున్నది.

శరభాంక కవి వంశస్థులు, తెలంగాణాలోని కరీంనగర్ జిల్లా యందు దక్షిణ కాశి అనబడే భీమకవి జన్మస్థానమగు వేములవాడ మండలము నందు మరియు వరంగల్ జిల్లాయందు ఇప్పటికీ ఉన్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈ కవీంద్రుడు మొదటి పద్యమునందే, తన గురువైన శ్రీరమానాథునకు మ్రొక్కి సిద్ధులకు వందన మొనర్చి పిమ్మట శ్రేష్ఠ దైవములను స్మరించెను. ఈ వీరశైవ శిఖామణి వీరశైవుడగుటయేకాక శ్రీరమానాథ సిద్ధుని ప్రియశిష్యుడై అష్టసిద్ధుల యందు ఆరితేరిన వారు అంతేకాక వాటిని అప్పరప్పూరూ ప్రయోగించి ప్రసిద్ధిగాంచారు. వేముల వాడ భీమకవి వలె శివామృగమున అడివడి ఆటగా పాడినది పాటగ అగునట్లు చేయుగల సమర్థుడు.

కొంతకాలం రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు వద్ద అనగా క్రీ.శ. 1296 నం॥నుండి 1323 సం॥ వరకు (శాలివాహన శకం 1205 నుండి 1282 అగును) కవిగా, ఆస్థాన పండితుడిగా మంత్రి వర్గములోని వారుగా ఏకశిలానగర (నేటి వరంగల్) నివాసియై ఉండెను. అలా కొంతకాలం గడిచిన పిమ్మట ఈ కవి వాన ప్రస్థాశ్రమమును స్వీకరించి, తపస్సుకై అరణ్యానికి వెళ్లెను. ఇలా

కొన్ని సంవత్సరములు గడిచిన పిమ్మట రాజుగారి ఆస్థానమున ఒక రోజున సామంత రాజులందరూ ఉండగా, శరభాంక కవి యొక్క ప్రశంస వచ్చెను. అప్పుడు సామంత రాజులు అందరూ శరభాంకుని పరీక్షించదలచి రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు గారికి వినయ పూర్వకంగా అడిగినారు. మహారాజా శరభాంకుడు కొన్ని సంవత్సరముల నుండి తపస్సు అడవికి వెళ్లి యుండెను. కాని ఇంత వరకూ ఆయన జాడకాని, ఏ విషయముకాని తెలియలేదు అని కొంత మంది ఆస్థానమున రాజు గారిని ప్రశ్నించిరి. వెంటనే రాజు ప్రతాపరుద్రుడు నేనెంత చెప్పినను వినక వానప్రస్థాశ్రమును స్వీకరించుటకై అడవికి పోయెను. అలాంటి శరభాంకుడనే మహావ్యక్తి ఇక లేదు. నా ఆస్థాన మంత్రి వర్గములోని వాడుగా ఉన్నా ఎన్నో సుఖాలు ఉన్నను వాటిని అనుభవించకుండా అన్నింటినీ త్యజించి అడవికి పోయెను. శరభాంకుడన్నా నాకు ఇప్పటికినీ చాలా గౌరవము అలాంటి మహావ్యక్తిని రప్పించి మళ్లీ నా ఆస్థాన మంత్రి వర్గములోని వాడిగా కవి పండితునిగా చేర్చుకొందును అని చెప్పెను. ఇలా కొన్నాళ్ళు గడిచిన తర్వాత ప్రతాపరుద్రుడు (కొంతమంది) శరభాంకున్ని పరీక్షించవలెనని ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. వెంటనే ప్రతాపరుద్ర మహారాజు సన్యాసాశ్రమాన్ని స్వీకరించిన, శరభాంకుని తపస్సును భగ్నపరచి నా ఆస్థానమునకు తీసుకు వచ్చిన వారికి కొన్ని రూకల (ఘట్లు = ఆ కాలంనాటి రూపాయిల పేరు) నాణెములు బహుమానాన్ని ఇస్తానని ప్రధానికి ఆజ్ఞాపించి, చాటింపించెను. ఆ చాటింపు విన్న రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజుగారి భార్య రాణి విశాలాక్షి గారి చెలికత్తెలలో ఒకతైన 'చంద్రరేఖ' అను వనిత ప్రతాపరుద్ర మహారాజుగారి వద్దకు వెళ్లి వినయ పూర్వకంగా, మీరు ఆజ్ఞాపించిన (చాటింపు వేయించిన) విషయాన్ని నేను విని మీ వద్దకు వచ్చితిని నేను ఎంతటి కఠిన తపస్వినైనా మోహింపచేసి నంతానాన్ని పొంది మళ్లీ మన ఈ ఏక శిలానగర, రాజ దర్బారునకు శరభాంకునితో రాగలనని ప్రతిజ్ఞ చేసెను. రెండవ ప్రతాపరుద్ర దేవ మహారాజు సంతోషాన్ని పట్టలేక తన మెడలోని స్వర్ణహారమును చంద్రరేఖ కిచ్చెను. ఆవిడకు శరభాంకుని దగ్గరకు వెళ్లటానికి అన్ని సౌకర్యాలను కల్పించెను. చంద్రరేఖ అటనుండి అరణ్యానికి వెళ్లెను. వెతుకుతూ వెతుకుతూ శరభాంకుని సన్నిధికి చేరుకొనెను. శరభాంకుడు తపస్సులోనే విలీనుడై ఉండెను. చంద్రరేఖ నిరాశ నిస్పృహలతో చింతించుచూ కాలం గడుపుచుండెను. శరభాంకునకు సేవ సుశ్రూశలు ఎంతో వినయ విధేయలతో చేయుచుండెను. చంద్రరేఖ అపురూప సుందరి లావణ్యవతి వయ్యారాలొలికే హంస నడకల, ఆడుగుల సవ్వడికి, మహామహామంద యువరాజులే ఆమె ధ్యానలో మైమరచేవారని ఆమె అభిప్రాయం ఆమె ఎన్ని సంగీత సాహిత్య

కలు, నాట్యములు ప్రదర్శించినను లాభం లేకపోయెను. నిరాశ నిస్పృహలతో ఉండెను. కొన్ని రోజులు అలాగే గడిచెను. చంద్రరేఖకు మరల ఒక ఆలోచన స్ఫురించెను. శరభాంకుడు తినే ఆహారముపై యోచించెను. ఆయన తినే ఆహారము కందమూలాదులు, ఆకులు. వీరు సాత్వికమైన ఆహారముతో కాలమును గడిపేవారు. చంద్రరేఖ ఆలోచించి, రజోగుణ సంబంధమైన ఆహారమును తినిపించిన యెడల మోహము కలుగునని ఆలోచించెను. అప్పుడు చంద్రరేఖ కందమూలాదులకు ఆకులకు ఉప్పును రుద్ది తినిపించసాగెను. ఇలా కొంతకాలం గడచిన పిమ్మట ఆయన నుండి కొన్ని విలాసాలతో వశపరచుకొనెను. ఈ ఆలోచనతో ఆమె జయం పొందింది. ఒక మగపిల్లవాడు పుట్టెను. (షణ్ముఖలను, భుజించనేర్పెను). చంద్రరేఖ మళ్లీ ఒక పురుష సంతానం కావలెనని ప్రయత్నించెను. ఆ ప్రయత్నంలోనూ ఫలీకృతురాలైంది.

ఇద్దరు మగ పాపలతో ఉన్న చంద్రరేఖ ఆ తరువాత రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజునకు కబురంపెను. అప్పుడు రాజు సేవకులతో రథము పంపెను. చంద్రరేఖ శరభాంకుడు, ఇద్దరు పిల్లలతో అడవి నుండి రాజధానికి చేరుకొనిరి.

రాజ దర్బారులో రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు సామంత రాజులందరూ ప్రవేశించిరి. అందరూ తమ తమ ఆసనములపై కూర్చొని యుండిరి.

శరభాంకునకు రాజుగారు వినయ విధేయలతో సింహాసనముపై కూర్చొబెట్టి జలాభిషేకము, పాదాభివందనము గావించెను. శరభాంకుడు రాజు నుద్దేశించి "మహారాజా వైభందులకు మీరు రప్పించినారు. కారణమేమి అని అడిగెను. అప్పుడు రాజు ఓ మహానుభావా! మీలాంటి మహానుభావులకు మేమేమి చెప్పగలము. ఈ రాజ్యములో ప్రజలు మీ గురించి ఏవో మాట్లాడుకొనుచున్నారు. ఆ మాటలను విని బాధపడి నేను మిమ్మల్ని, పిలిపించవలసి వచ్చింది. మీరు ఒక కన్య (యౌవ్వనవతి)తో కాలము గడుపుచూ, ఇద్దరు మగ పిల్లలను కన్నారని ప్రజలు ఘోషించుచున్నారు. ఇది ఎంత వరకు నిజమైనదని తెలుసుకొనవలయునని మహారాజు శరభాంకున్ని ప్రాధేయపూర్వకంగా అడిగినాడు. మహారాజుగారి ప్రశ్నకు అప్పుడు శరభాంకుడు ఆసనముపై నుండి లేచి సభా మధ్యమ ప్రాంగణ మందు నిల్చొని చంద్రరేఖ కన్న ఇద్దరు పిల్లలను తన రెండు హస్తములతో పట్టుకొని "గారడి మంత్ర సిద్ధుదుర

గంటులచే గరిపించుతున్న తద్వార విషంబులెక్కువట కుంభినిలో శివ మంత్ర సిద్ధుడై జారవినోది విషయ సంగతి జెందిన జెందుగాక యీ పూరిత మోహ పాశముల బొందదయా శరభాం లింగమా" (56) ఈ తీరు పద్యమును చదువుతూ ఆకాశానికి ఆ ఇద్దరు పిల్లలను ఎగురవేసె వెంటనే ఆ ఇద్దరు పిల్లలు అదృశ్యులైనారు.

రెండవ ప్రతాపరుద్రదేవ మహారాజు సామంత రాజులందరూ భయభ్రాంతులై శరభాంకు పాదములకు నమస్కరించి మేము అజ్ఞాన దశతో చేసిన పొరపాటును క్షమించమని వేడుకొన్నా సన్యాసాశ్రమాన్ని స్వీకరించిన నన్ను ఇలా పరీక్షించడం ధర్మమా అని, ఒకే ఒక వాక్యం పలి మళ్లీ అరణ్యానికి వెళ్లిపోయాడు. మహాత్ములను, విషయ వాసనలను, జయించిన సిద్ధులను ఎప్పుడైనా పరీక్షించ కూడదుగదా ! ఇది జరిగిన రెండు సంవత్సరాల కాలంలోనే అనగా శా (క్రీ.శ.) 1323వ సం॥ రెండవ ప్రతాపరుద్రుడు ఢిల్లీ రాజునకు బంధీ అయ్యెను.

మళ్లీ ఆవేదనతో, బాధపడుతూ శరభాంకుడు అడవిలో నుంచి అమరదూరం ప్రతాపరుద్రుణ్ని చూస్తూ బందీగా తీసుకొని పోతున్న అతనిని చూసి

"చాపముగా సహాయమును జక్రిని బాణంగాగ,
వారిగ బావదురమ్ముగా వస్త్రితల సంత్రిపురంబుల గాల్చ
వేమహో దీపిత తీవ్రకోపమున దేవత లెల్లను తింప
నాటిలిల్ పాపపు ఢిల్లి మీద దెగలావగదే శరభాంక లింగమా !!

అని పద్యాన్ని పూరించి శరభాంకుడు కూడా విశ్వేశ్వర శివ దేశికులతో కలి ప్రయాణమయ్యెను. శరభాంకునకు ఢిల్లీ పట్టణం మీద ఇంత కోపం వచ్చిందనడానికి పద్యమే సాక్ష్యం. ఇందులో శరభాంకుడు పద్యము వెలుపల చకారమును అరవ చో హారమును 11వ చోట కకారము నుంచి ఢిల్లీ పట్టణమును తిట్టినట్లు పై పద్యం చెప్తోం ఏమైనప్పటికినీ శరభాంకుడు కూడా వేముల వాడ భీమకవివలె ఉద్దండకవి అని శాపాను సమర్థుడని శివానుగ్రహపాత్రుడనియు తెలియుచున్నది.

కవి శరభాంకుడు శరభాంక లింగ శతకమే కాక దక్షయజ్ఞ వర్ణనము కూడా సంస్కృ పద్యాలలో పూర్తిగావించి శా.శ. క్రీ.శ. 1326వ సం॥న తనువు చాలించెను. రెండవ ప్రతాప రు దేవ మహారాజు మరణించిన మూడు సంవత్సరములకు శరభాంకుడు సిద్ధిపొందెను. ఇక్క

ఈ విషయం చెప్పటం తప్పనిసరి ఎందుకంటే శరభాంకుడు సన్యాసాశ్రమాన్ని స్వీకరించక ముందు కవి తన పేరుతోనే "శరభాంక లింగమా !" అనే మకుటంతో శతకంలోని కొన్ని పద్యాల రనే చెప్పినట్లు ఆ తర్వాత చివరిదశలో శతకాన్ని పూర్తిగావించినట్లు తెలుస్తుంది. అంతేకాక దక్షయజ్ఞ వర్ణనను కూడా సంస్కృత పద్యాలలో చెప్పాడని ప్రతీతి. (శరభం = వృషభం. శరభాంకలింగమా !, వృషభాన్ని అధిరోహించిన శివుడా !) ఓ ఆంధ్రదేశ ప్రజలారా పాఠకులారా ఈ అమూల్య శతకము ఇంత వరకూ ముద్రింపబడకుండుట, పాఠకుల దురదృష్టము. అందులో ఏవేని పొరపాట్లు ఉన్ననూ వెంటనే తెలిపి కృతార్థున్ని చేయగలరని ప్రార్థన. మదరాసు ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండాగారంలోనూ తంజావూరు సరస్వతీ మహల్ లైబ్రరీలోనూ శరభాంకుని పద్యాలు కొన్ని మాత్రమే ఉన్నట్లు మిత్రులవల్ల తెలిసింది. అయితే మహాకవి ఆరుద్రగారు తన సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం' 3 నందు, ఈ శరభాంక లింగ శతకములోని 5 (అయిదు) పద్యాలను వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు తమ 'చాటు పద్యమణిమంజరి" మొదటి భాగం నందు ఉదహరించారని మరియు వావిళ్లవారు (రామశాస్త్రులు & సన్స్) 1928 సం॥లో నీతి శతక సంపుటములో ఈ శతకాన్ని ప్రకటించారని పేర్కొన్నారు. పుట నెం. 51, 52) "అయితే అందులో శరభాంకుడు ఏ శతాబ్దియో, ఏ రాజు ఆస్థానమున ఉండెనో ఆయన జీవిత కథా వివరణాదులను తెలియజేయలేదు". సాహితీ ప్రియులు శ్రీ గోరేగట్టు శరణప్ప తండ్రి మరెప్పగారి వద్ద లభ్యమైన కవలు తాళపత్ర (తాటాకుల) గ్రంథ ప్రతిలో కవి శరభాంకుడు 102 పద్యాలను తన జీవిత కథను రాసినారు. ఏది ఏమైనప్పటికినీ శరభాంకుని చరిత్రను శరభాంకలింగ శతకమును సమగ్రంగా పరిశీలించి, పరిశోధించి శ్రమించి వ్రాయటం జరిగింది. ఈ శరభాంకలింగ శతకము (పుస్తకం) యొక్క సర్వ హక్కులు శ్రీ గోరేగట్టు శరణప్పగారివి. వారి అనుమతి లేనిది, ఇంతకు ముందు ఎవరైనా ప్రచురించినను, ఇక నుంచి మాత్రం వారి అనుమతి పొందవలసినదిగా కోరుచున్నాను.

- కొప్పూరి శ్రీనివాస్.

II

రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు రుద్రమదేవి యొక్క దౌహిత్రుడు. (ముమ్మడమ్మగారి కుమారుడు) ఈ రాజు శాలి వాహన శకం 1205 సం॥లో సింహాసనారూఢుడైనాడని ప్రతాప చరిత్ర తెలుపుతున్నది. అనగా క్రీ.శ. 1283 సం॥ అగును. అయితే చరిత్రకారులు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా చరిత్రను పూర్తిగావించారు. చిలుకూరి వీరభద్రరావు గారు రాసిన ఆంధ్రుల

చరిత్ర కాకతీయాంధ్ర రాజయుగ చరిత్రము 5వ సంపుటమునందు క్రీ.శ. 1265 మొదలు 13
సం॥ వరకు పరిపాలించిన జీవితకాలమని అలాగే దేవులపల్లి రామానుజరావుగారు రాసి
పారవ్వత నవనీతం అనే గ్రంథంలో గణపతి దేవునకు ప్రధానిగా ఉండిన శివదేవయ్య 125
1320 కాలం వారని పేర్కొన్నారు. అంతేకాక శివతత్వ రసాయనం వ్రాసిన విశ్వేశ్వర శివదేశికు
1200 సం॥ ప్రాంతం వారని చెప్పారు. 1) అంతేకాక రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు ఢిల్లీ మల్లా
పరాజయమునకు నిరుత్సాహపడక మరల విశేషసైన్యమును పంపించెను. ఆ యుద్ధము
రెండవ ప్రతాపరుద్రుడు బందీ అయ్యెను. ఇది క్రీ.శ. 1323 సంవ సంభవించెను. 2) ప్రతా
రుద్రుని బందీగాగొనిన మల్లాను ఢిల్లీ ఆజ్ఞ ప్రకారము ప్రతాపరుద్రున్ని విడిచి పుచ్చెననియ
ప్రతాపరుద్రుడు గోదావరి తీరమున కాళేశ్వరము అనుచోట మరణించెనని ఈ కావ్యము
తెలిపెనవి. ఇది సత్యమనుటకు ఆధారములు లేవు. ప్రతాపరుద్రుడు క్రీ.శ. 1323వ సం॥న ఢి
పురమునకు బంధీగా గొని పోవునపుడే మార్గమధ్యమున మరణించెనని కొందరు చరిత్రకారు
అభిప్రాయం. ఈ అఖ్యానములు ప్రతాపరుద్రుడు బంధవిముక్తుడైన మూడు మాసము
తర్వాత మరణించెనను అంశమును స్పష్టపరచుచున్నవి. ఎందుకంటే రెండవ ప్రతాపరు
మహారాజుగారి తల్లి వేయించిన కలువచేరు శాసనము కూడా ఈ అంశమును బలపరచుచున్న
3) అంతేకాక మరో చరిత్రకారుడి అభిప్రాయం ఈ విధంగా చెప్పుచున్నారు. ప్రతాపరుద్రు
బందీగా ఢిల్లీకి తీసుకొని పోయువారని విద్యానాథుడు బైరాగి వేషంలో ఢిల్లీ నుంచి ప్రతాపరుద్రు
బంధవిముక్తుణ్ణి చేసి తీసుకువచ్చివారని చెపుతున్నారు. అయితే ఢిల్లీ సేనలు చెరపట్టి రెం
ప్రతాపరుద్రున్ని తీసుకువెళుతూ ఉన్నప్పుడు అతని పరివారంగా వెళ్లిన వాళ్ల జాబితా కూ
స్పష్టంగా ఉంది.

రాజుతో వెళ్ళినవారు	సంఖ్య
1. ఊడిగంబుల వారు	వేయివ్వేనూ
2. పరిహాసకులు	పలుబదిమం
3. శాఖ వెళ్లి మల్లికార్జునుడు మొదలు విద్వాంసులు	మూరుమంది
4. ఉత్తమాశ్వంబులు :........................	ఇన్నూరు
5. గజంబులు (గుర్రాలు)	ఎనిమిది మా
6. శివదేవయ్య "శరభాంకుడు" మల్లికార్జునుండు రంగనాథుండు	ఇన్నూరు కవీశ్వరు

రాజు సముఖంబునకు వచ్చుట అయితే శరభాంకుడు ప్రతాపరుద్రున్ని చూస్తూ బందీగా తీసుకొని పోవుచున్న రాజుని చూసి సంప్రదాయం వల్ల "చాపముగా... బాపగదే శరభాంక లింగమా!" అనే పద్యాన్ని చెప్పాడని తెలుస్తోంది. ప్రతాపరుద్రీయ యశోభూషణ కర్త విద్యానాథుడు, యువరాజుగ ఉండగనే ప్రతాపరుద్రుడు అనేక దేశములను జయించినట్లు మల్యాల శాసనం, కోలవల్లి శాసనముకూడా ఈ అంశమును స్పష్టం చేస్తున్నాయి. 4) ఏది ఏమైనా రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు ఆస్థానములో విద్యానాథుడు, "శరభాంకుడు" యుగంధరుడు (బ్రాహ్మణమంత్రి) చక్రపాణి, మల్లికార్జునుండు, రంగనాథుడు (కుమ్మరిమొల్ల), భాస్కరుడు, శాకవెల్లి మల్లికార్జునభట్టు, శివదేవయ్య, విశ్వేశ్వర శివదేశికుడు, నృసింహకవి. (ఈ కవి సిద్ధేశ్వరాలయమునకు ఎదురుగా ఒక గుట్టపై సిద్ధ దంపతుల ప్రణయ గాథను కావ్యముగా చెక్కినట) ఉన్నట్లు గ్రంథములు తెలుపుచున్నవి. అంతేకాక త్రిపురాంతకుడనే కవి కూడా ఉన్నట్లు ప్రతాపరుద్ర చరిత్ర యందు కలదు. అయితే ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం గారు ప్రచురించిన "సిద్ధేశ్వర చరిత్రలోని ప్రతాప చరిత్రలో" త్రిపురాంతకుడనే కవి పేరు కనపడదు సింహగిరి వచనాలు అనే కృతిని రచించిన కృష్ణమాచార్యులు అనేకవి కూడా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. మహాకవి పాల్కురికి సోమనాథుడు కూడా రెండవ ప్రతాపరుద్రుడి ఆస్థానమున ఉన్నట్లు కొందరు చరిత్రకారులు వచించుచున్నారు. అది ఎంతవరకు అనేది చెప్పుట కాధారములు లేవు. ఆ కాలమున బ్రాహ్మణులు అద్భుతములగు కార్యములను ప్రదర్శించుచూ వేదములను పఠించెడివారు అంతేకాక ప్రజలు శివ భక్తులై కఠినమగు వ్రతములను చేయుచుండిరి. రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజే స్వయముగా శివదీక్షను పొందెను. రెండవ ప్రతాపరుద్రునకు శివుడు సాక్షాత్కారమైయ్యెను. రాజు దగ్గరున్న ఖడ్గము సర్పమై పద్మాక్షిదేవి వదన గహ్వరమున దూరిన విషయం తెలియుచున్నది. ఏమైతేనేం రెండవ ప్రతాపరుద్ర మహారాజు నిర్విరాడంబర మహాచక్రవర్తిగా మహోజ్వలంగా, పరిపాలన సాగించి పేరు తెచ్చుకొన్నారు. కాకతీయ సామ్రాజ్యము ఈ రెండవ ప్రతాపరుద్రునితో విచ్ఛిన్నమైపోయింది. 1) ఏకామ్ర నాథుడు రాసిన ప్రతాప చరిత్రము 2) సర్వప్పగారు రాసిన సిద్ధేశ్వర చరిత్రము బహుధా ప్రశంసనీయ గ్రంథములు. వీరు కాకతీయులకు రెండు శతాబ్దముల తరువాతి వారు.

---

1. శేషులపల్లి రామానుజారావు సారస్వత నవనీతం పేజి నెం. 146, 147.
2. చారిత్రక కావ్యములు డా॥ అరుణకుమారి గారి సిద్ధాంత వ్యాసగ్రంథం పేజి నెం. 97.
3. G. Yazdani The Early History of the Deccan p. 657.
4. కాకతీయ సంచిక పేజీ నం. 65.

III

కవి శరభాంకుడు తాను రాసిన శరభాంక లింగ శతకము గురించి మహాకవులు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా వర్ణించినారు

1) శ్లో॥ శ్రీ మద్యజు శ్శాఖా పస్తంబ సూత్ర, కౌశిక గోత్ర,
పవిత్రావాది వీరశైవ భక్త శ్రాయాంత ర్భూతాయ
ప్రతాపరుద్ర పృథ్వీశ్వరాయ, శరభాంక వంశసంభూ
తాయ శ్రీ మదత్త లార్య వ్యయ పయ పింధు సుధా కరాయ

- లింగా ధారణ చంద్రిక

2) 1450వ సం॥కంటే పూర్వం గ్లాలపాటి (గార్లపాటి) భవదూల మహేశ్వర కవి కూడా శివ ధారలింగ కైవల్య శతకములో (సంస్కృత పద్యాలు) శరభాంకుని గురించి వర్ణిస్తూ రెండవ ప్రతాపరుద్రుని మంత్రులైన 1. శరభాంకుడు 2. శివదేవయ్య 3. విశ్వేశ్వర శివదేశికులు ముగ్గురు ఉన్నారని చెప్పినారు. ఈ కవి ఉన్నట్టు ఏ ప్రబంధ కావ్యాల్లో లేదు. 1) సమగ్ర ఆంధ్రశతక వాఙ్మయ చరిత్ర 2) ఆంధ్రకవుల చరిత్ర 3) సమగ్ర సాహిత్య చరిత్ర 4) శతక కవుల చరిత్ర 5) మహాకవి ఆరుద్రగారి సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం కావ్యాలలో ఈ కవి కనపడదు. ఈ కవి సంస్కృతంలో రెండు కావ్యాలు రచించినారు. అయితే ఈ కవి వ్రాసిన తాళపత్ర గ్రంథాలలో శివాలి గురించి ప్రస్తావన ఉంది.

3) 1560 ప్రాంతమున లింగమగుంట తిమ్మన కవి తన సులక్షణ సారములో అంటారు. ఈ విధంగా శరభాంక లింగ శతకమును వ్రాసిన కవి పేరును కాలమును నిశ్చయముగా తెలియవు. రెండవ ప్రతాపరుద్రుని మంత్రి అయిన శరభాంకుడొకడు కలడు కాని ఈ శతకమితడు రచించినదని చెప్పుటకాధారములు లేవు. కావున శరభాంక లింగశతక మింతకు పూర్వం పుట్టినది కావలెను. ఇంద మూల్యములగు నీతి పద్యములు కలవు. శివ భక్తుల ప్రశంసయు, కొంతకలదు

చం॥ కలలకు చింతయేల తన కష్టమువచ్చిన పిల్లికోసమై యలమట ఏల
తుమ్మిరని యాపద ఏల, పవేక కీడులే దొలగక
కటి మంచు మది రోచక నిల్చి క్షణింపనేల
నో తెలిలేరు మానవులు తిక్కకకు వేరొక మందు గల్గునా దొలగక వ్రాయు
నైవ్యాలిపి, మిథ్యయయో, శరభాంకలింగమా !!! (21)

మూఢనమ్మకములను శకునములందు విశ్వాసము, నీతిరీతుల్ని విమర్శించినారు.

4) ఆనాటి కాలం 1584 సం॥లో జంట కవులుగా పేరొందిన తురగారాజకవి, అయ్యంకి బాల సరస్వతులు కూడా తమ "నాగరఖండం" అనే ప్రబంధ గ్రంథంలో శరభాంకుని గురించి చెప్పినారు.

5) 16వ శతాబ్ది ప్రథమ పాదంలో ఉన్న ఎడపాటి ఎర్రయ్య కవిగారు కూడా తన మల్హణ చరిత్ర"లో శరభాంకుని స్తుతించారు.

6) రాజలింగకవి గారు కూడా తన "కూర్మపురాణం" అనే గ్రంథంలో శరభాంకుని గురించి చెప్పియున్నారు.

7) కాకతీయ సామ్రాజ్య చరిత్రలో శరభాంకుని కవి గురించి చెప్పక పోయినను ఏకామ్రనాథుడు రాసిన "ప్రతాప చరిత్ర" అనే గ్రంథంలో శరభాంకుని గురించి కొంతవరకు చెప్పినారు.

8) రెండవ ప్రతాప రుద్రుని ఆస్థానమున శరభాంక కవి ఉన్నట్లు సిద్ధేశ్వర చరిత్ర పుట సం. 152 ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం గారు కూడా చెప్పినారు. అయితే ప్రతాపరుద్రున్ని మహమ్మదీయులు చెరపట్టి తీసుకుపోయినప్పుడు అతని వెంట వెళ్ళిన వారిలో శరభాంకుడు కూడా ఉన్నట్లు చెపుతారు.

9) నవయుగ సాహితీ వైతాళికులు కీ.శే. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు తాము వ్రాసిన "ఆంధ్రకవుల చరిత్ర" ద్వితీయ భాగమున కొంతవరకు శరభాంకుని గురించి చెప్పియున్నారు.

10) ముదిగొండ వీరేశలింగ శాస్త్రిగారు కూడా శరభాంకుని గురించి కొంచెంగా చెప్పినారు. కీ.శే. డా॥ దివాకర్ల వేంకటావధానిగారు రాసిన ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర పేజీ నం. 3 నందు లింగముగుంట తిమ్మనకవి, ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం గార్లు చెప్పినట్లే చెప్పినారు. అంతేకాక డా॥ జి. నాగయ్యగారు తన "తెలుగు సాహిత్య సమీక్ష శతక వాఙ్మయ చరిత్ర పుట సం. 570 నందు లింగముగుంట తిమ్మన కవి చెప్పినట్లే చెప్పినారు. అలాగే చారిత్రక

కావ్యములు (1 నుంచి 17వ శతాబ్దం వరకు) కాకతీయ రాజుల చరిత్ర రాసిన డా॥ వి. అ
కుమారిగారు శరభాంక కవి గురించి విన్నవించలేదు.

11) మహాకవి జగజ్జేయ మాన చక్రవర్తి డా॥ ఆరుద్రగారి సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం
సంపుటిలో కొంతవరకు కవి శరభాంకుడి గురించి ఆయన రాసినా శరభాంక లింగ శత
గురించి కొంత వరకు చెప్పినా. "ఈ కవి కుదముట్టా చెప్పిన శతకం మనకు దొరకక పో
మాత్రం దురదృష్టమే అన్నారు." అన్న మహాకవి, ఆరుద్రగారికి వందనాలు సమర్పిస్తూ మ
"అదృష్టవంతులమే" అని చెప్పక తప్పదు. ఏ ప్రబంధ కావ్యాలలో 1) సమగ్ర ఆంధ్ర సాహి
2) శతక సంపుటి 3) శతక వాఙ్మయ చరిత్ర 4) ఆంధ్ర కవుల చరిత్ర 5) సమగ్ర సాహి
చరిత్రలలో లేనటువంటి మహాకవులెందరో ఉన్నారు. వారి వారి తాలూకు శాసనాలు, వా
రాసిన తాళపత్ర (తాటాకుల) గ్రంథాలు 1) సంస్కృతం 2) తెలుగు 3) జాను తెనుంగు (దేశి
ఛందమైన ద్విపదరచన) 4) మోడీ భాషలలో ఉన్నవాటిని సర్వవిధాలా కృషిచేస్తూ వెలుగుల
తేవాలనేదే నాయీ ప్రయత్నం. ఈ దేశంలోని కవి పండితులందరి ఆశీస్సులు నాకు ఎల్లప్పు
అండగా దండిగా ఉంటే వాటిని ఒక్కొక్క సంపుటాలుగా, సంపూర్ణ సిద్ధాంత వ్యాస పరిశో
గ్రంథాలుగా తేవాలన్నదే నా కోరిక, నా కోరిక ఫలిస్తుందని కోరుకుంటున్నాను. ఆ వాగ్దే
వేడుకొంటున్నాను.

- కావూరి శ్రీని

పద్యాలు

1) ఉ॥ శ్రీరమా నాథుమ్రొక్కి, జయశిద్ధుల సన్నుతి జేసి, భానుతం
భారుణి, వహ్ని నేత్రునకు వంజలి జేసి శమిస్మృతించి, స
త్కార మొనర్చ, నాక్కి శతకంబు రచించెద, చిత్త గించు మీ
సారమనేక దివ్యముని సన్నుతయో శరభాంక లింగమా !!

2) ఉ॥ మాటలు నేరనప్పటికిమాన, మెరుగని
నాడు, తండ్రితో చిటికి మాటికిన్, శిశువు
జేరియు, బల్కిన రీతి, నేను నీతోటి ప్రసంగ
వాక్యములు, దోచిన యట్లు నుతింతు సత్కృపా
రాశివెరింగి, నన్ను కృప దాల్చుమయా, శరభాంక లింగమా !!

3) ఉ॥ ఏనుముకు గీతవాద్యతతి, యంపుగగోతికి
దివ్య వస్త్రముల్, ఉనకము కందలంబు
మరి, పొంపుగ, బిల్లికి మార్దు ఘంటముల్
వినయ విహీన, శంఢులకు, వృద్ధులకున్,
లలనా సంపదముల్, దనరిన రీతి నీచరిత,
తత్వము, మూర్ఖుల కబ్బు నేలయో, సనక
సనంద, నాదిముని, సన్నుతయో, శరభాంక లింగమా !!

4) ఉ॥ మానవ లోకమందు, గురు మర్మవిహీనులు
పుట్టటనేల, మీధ్యాన్న మనహ్యామంచు,
బహుధారుణ కర్మలు, జేయనేల, నిజ్ఞా
నము లేని, యూయశన ఘాతక, మూఢుల
జన్మమేలయా, మానవకోటి కాలపుర మగ్న
మయా, శరభాంక లింగమా !!

5) ఉ॥ కవులకు బిల్ దరిద్రమును, కారణ వైద్యునకు
నిష్ఠు రంబునున్, పవరపస్త్రీకి రోగమును.
సాగని వానికి, ధర్మచింతయున్ అవినయ
మానహీనునకు, వగ్గప సంపద గల్గజేసి
నా, శివుడగు నీకు న్యాయమే, పచింపుము
సిద్ధ సురేశ పూజితా, కువలయ, బంధుశేఖ
ర, త్రికూట గతా, శరభాంక లింగమా !!

6) చం॥ అతులిత సుందరాంగికిని, నల్లకురూపియు
భర్త గల్గు, సున్నతుడగు, పుంసప్రేష్టునకు
వాతియు రూపసి, సంభవించుబో, పతిత
దరిద్ర ఖేదునకు, బాయని పుత్రకులాభి
వృద్ధి, సంతతమును భాగ్యరేఖ గల, ధన్యు
లకున్, మృత పత్నులందురే గతులు పచింప
నెవ్వరి, కగాధమయా, శరభాంక లింగమా !!

7) చం॥ బిరుదను, బుట్టు కంఠమును, భూతల మందున
యెంతు, కట్టెలో, సుర సుర బొందు నగ్ని మరి, చూ
డగ, చిత్రము, మీ గలందునవ్, బరువువగల్లు లేవె
యునీ, బుద్ధిగదా మరి చెప్పెదింకనీ, పురుషుల
యందు, సూత్రతతి, బుట్టుట నింతకు కాని జాతి
లో, సరసుడు మన్నించు, విధి సత్యమయా శరభాంక లింగమా !!

8) ఉ॥ దక్షతలేని కాపురము, దానము లేని యఖండ
సంపదల్, రక్షణలేని రాజ్యమును రమ్యని
ప్రార్థన లేని కొలువు, ప్రత్యక్షము లేని మంత్ర
మును, నారయ సత్యము లేని మాటయున్
నక్షయ దివ్య గంధ సహితాంగన చంద్రిక
లేనిరాత్రులున్, నీక్షితి నీతి తత్త్వ విదులెంచరయా, శరభాంక లింగమా !!

9) చం॥ అతిశయ మందనేల, తనయాత్మల జాచిబ్రమింప
నేల, నాసతులని పంతమేల, తన సంపదమెచ్చి
మదింపనేల, మత్స్యలని గర్వమేల, తన పొత్తులు
గావు, శివుండు మెచ్చతో, నుతికి తలంత బొ
ప్పలిద, వొక్కటి యొక్కటి, గొంచ బోవగా,
నతడె మహాత్ముడౌ, ఘనుడా దలపన్, శరభాంక లింగమా !!

10) చం॥ దశయున రక్షణంబు, తనదాయల మోహము,
చెప్పపాటుయా, నిశియగు ప్రాయమున్ కలిమి,
శరదమందు, మెరుంగు రీతి, లో, కలవటమి
త్ర ధారలును, జెప్పిన భాస్కరు కాంతి భంగి,
యా విశదపు దేహమెప్పుడును, క్షణ వేశ
ముతాజల బుద్బుదంబువో శశిధరవిదు
చిత్రము, ప్రశస్తమయా, శరభాంక లింగమా ॥

11) ఉ॥ రాజుని గెల్వవచ్చు, రిపు గర్వము, ద్రుంచగవ
చ్చు, విత్ర్యయా శిలము, నిల్పవచ్చు, గుహశేఖరుడై
హరుగానవచ్చు, తాగాలివి గట్ట వచ్చు, బలుగా
రతి మాత్రము, చెప్పవచ్చు, వీ స్త్రీల మనంబులో
తలపు, చింతన మర్మమెరుంగ, రాదయా, కాలి
భుజంగమాలి, త్రిజగన్నుతయా శరభాంక లింగమా ॥

12) చం॥ జ్వరములటంచు, కొంత శకునంబులు కొంత,
పిశాచభూత, ముష్కరములటంచు, కొంత
తను గానని, త్రాక్కిడి కొంత, గాశవో పరులని
కొంత, మంత్రమని, బాములు, కొంత, వివేక హీను
లై, చరమతి కొంత, పీడ గ్రహచారము కొంత,
యటంచు, భూమిపై పరులకు విన్న జేసితివి.
సంగమయా, శరభాంక లింగమా ॥

13) ఉ॥ న్యాయము దప్పకుండ, పరవారిని సోదరిగా
దలంచి, తాబాయక పక్షావళిని, బ్రహ్మ తి జేసి
పరస్వరూపుడై, మాయలజార తస్కరుల
మర్దన జేయు, నతండె, దివ్య భూనాయకుడయ్య,
యల్పసిరి నమ్మిన వాతోక దాతయా తగన్,
కాయజ గర్వభంగ శుభ కారణయో శరభాంక లింగమా !!

14) ఉ॥ తూరిమి లేని యింతితన, కోరిక గెల్వని దేవ
దీక్షయున్, సారము లేని కొలువు, గుణ సంగ
తి లేని, కుమార వర్గమువ ధీరతలేని మానస
ము, దివ్య బుధావళి లేని యూరు, సత్కారము
లేని, యిల్లు, నుపకారము లేని మనుష్యుల
వ్యమున్, గోరిన రోతవో నిగమ గోచరయో శరభాంక లింగమా !!

15) చం॥ నిలుకడలేని సూర్యునికి, నిత్యము త్రిప్పటబ్రాసె
ధాత్రిపై, కలగక వల్లకాటికిన, గావలిజేసె మహేశు
గీతవో చెలగక సర్వహివకుల, జేతుల లాని
వలచ్చి వ్రాతయా, నలిన భవుండు నెంతకరివా
త్ముడో, గాక తలంపజేసె, నీపలు జనకోటి బ్రాలు
లకు, బద్ధమయా శరభాంక లింగమా !!

16) ఉ॥ నమ్మిక లేక శాంకరికి, సంగములో సగమిచ్చి
నీశుడున్, రామ్మన శాంతవిల్చి, సరోజ సునాభు
డు, పద్మజాండులా, నిమ్మగ నోటవే పతిని,
నేమర కుంచె, నఖండవేల్పులీ, కుమ్మకు నో
పలేక, మది కోరిక సోక, మునింగి రిట్టుపో
నిమ్మహి నల్పకోటి, భవ విగ్రహంలా, శరభాంక లింగమా !!

17) చం॥ పాలతుల నమ్మకంబు, పారుగూరి ముఖంబు భవిక
జ్ఞానమున్ నలయుగ నవ్వునేత్రమును నంగడి సంప
ద, క్రూరవర్తనల్, దొంగది యెరుపు సొమ్ములివి
దు స్తరహేతువు, లంచు దోచెలో, నలువక మాన
హీనముల, నర్తమయా శరభాంక లింగమా !!

18) చం॥ పరువము గల్గి లోహముల బట్టి తపించిన యు
ట్లు, నవ్వుపేశ్వరుని, మతించి, యల్పా దశమంతు
ల, వేడిన నెట్లు మంచిదో, మరల్గి లభింపమేకమొర,
దొక్కవు చన్ను భ్రమించినట్లు, నీ చరణ యుగంబు
లే మరక, చింతన సేయక శోకతప్తులో, దుర్జ
ను లెల్లయో దురిత దూరుడయో శరభాంక లింగమా !!

19) ఉ: పంకజ గర్భుడైన, బలుపన్నగుడై, సురేంద్రుపైనైన
శంకరుడాక్షయైన సురసేవితుడైన వహింపవెల్లునా
బింకము కీడు దెచ్చు, జనభేద మెరింగి
యథాథ రీతిగా, గొంకకమండి శాంతగతి, గోరి
మనంబున, వెంచునో, విరాటంకుడు, వాడెపో,
ధరమతత్వమయా, శరభాంక లింగమా !!

20) ఉ: నేరము వచ్చువాడె, బలునేర్పరియోధ, పరాక్ర
మంతుడున్, ధారుణి నింగి యుద్ధమున, దాల్చిన
యట్లు, దివాకరుండుతా, బూరి తుషార పుం
జమున, పొంచిన యట్లు, పొంతాళ మందు
నిష్కారణ కాష్టగర్భమున, గల్గిన యట్లు ఘ
నుండు, విద్యుపేతీరున, నుంచెనా శుభము,
తేజమయా, శరభాంక లింగమా !!

21) చం:   కలలకు చింతయేల, తనకష్టము వచ్చిన
పిల్లి కోసమై, యలమటయేల తుమ్మి దని,
యా వదయేల, యనేక కీడులే, దొలగక
కంటి మంచుమది, దోచక నిశ్చికృతింప
నేలనో, తెలియగ లేరు, మానవులు తి
క్కకు వేరొక మందు గల్గునా, దొలగక బ్రా
యు బ్రహ్మలిపి, మిథ్యయయో, శరభాంక లింగమా !!

22) ఉ॥ పాటకు వహింప గా దగదు, భూపతితో
మటి, మంత్రవాదితో, తటుకున, వైద్యుతో,
పతల దాయరణకంబు, ధనాది కారితో, విటకు
లకాంతతో, బలుకవీశ్వరుతో, మదిగానకుం
ద, లాకటకట, చేయరాదది, వికల్పమయా శరభాంక లింగమా ॥

23) ఉ॥ ఊరికె దేవతాకృపయు, మందదు దాంబికవేష
భాష, దుశ్చారున కెట్టి సిద్ధి, పతి చంచలక్రోధున
కాశలేకలా, దూరగుదయ్యు పుష్పలతి, దూపని
వేదన, ముఖ్యసత్క్రియా, దారము గల్గినైనర
ది, చక్కబపించెదు, వాడెయోగి యా, భూరి
భుజంగ, మాలిముని, పుంగవయో, శరభాంక లింగమా ॥

24) చం॥ తిరిపెము లెత్తనేల, గుణధీరు గజాఖ్యని, పెండ్లి
చేయకన్ దొరయక నుంచనేల, బలుధూమ్రతనూ
జుని, వస్త్రహీనుగా, మరియును, జేయనేల, న
కుమార, కుమారుని, కుగ్గబెట్టకన్ బరుపుటయే
ల, నిన్ను గనజాలరు, నిశ్చల మౌని సంగముల్ దొ
రకదు, నీ మహా మహిమ, దోచదయా శరభాంక లింగమా ॥

25) ఉ॥ నీదు త్రిశూల పాటులన, నేకపు దుర్దశకాలి
కూలదా పారిగడున్, మృగధ్వనికి, బద్ధులు
గాదయు, విష గర్భమున్, పొదగ నీదు ఖడ్గ
వటి, పొకిన మండద, శేష్యకాష్టమై, సాధుల
పాలికష్టగతి, చక్కన శేయ వనిమ్మ గొల్వ
గా, మోధమ, జారి సిద్ధగణ, యోగి నుతా, శరభాంక లింగమా ॥

26) చం॥ ధరను సమస్త విద్యలను, దప్పక నేర్చి, తదీయ
సేవకై, పురములు బాసి, మిత్రధన పుత్రుల
రోసి, కళత్రబంధుసత్కరుణలు, గోసి ఘోర
తర కంటక, భాస్వ దరణ్య భూములన్ దిరిగి
హిమంబువాయు, రవి దీప్తుల కోర్చి మహాత్ము
లిట్లు, నీచరణము, లాశ్రయించుదురు, సత్య
మయా, శరభాంక లింగమా ॥

27) ఉ॥ పొట్టమెరుంగు దేలదిని, బొమ్మనుచున్, బలు
దేశ భూపతుల్, మిట్టిపడున్న, రత్నలకు మే
దిని, సత్యపులేగివేడివన్, ఇట్టటు చూచు
కోపుడగు, నెవ్వరటంచు, నదంగరీకునన్
గిట్టకమోము, మాద్చు బలుగీటున బుచ్చి
చలించకుండుపో, యిట్టి నరాధముల్, ధరణి
కెందరయో, శరభాంక లింగమా ॥

28) చం॥ అడవిని, సంగలార్చి, భరతాగ్రజా, దట్టు శ్రీ
శంకు, పుత్రుడున్, చెటిసిరి దూలిమాలిపి
కి, చేసిరి సేవవలారి, భూపతుల్, పదిరివ
మస్త, భేదములు, బ్రహ్మకునైన, కృపింపగ
ధ్య, యేమతియకు, నేమి సంభవమో, గావగ
లేరు, దురాత్ము లెవ్వరి, పురమిని పొంగి పొం
గి, పడిపోదురయా, శరభాంక లింగమా !!

29) చం॥ పరులొక రివ్వైరమును, బ్రాన్తితియేల, దు
రాత్మ కోటికిన్, హర్షము లేక పోయినవి, యా
పదయేల, పరాత్పరుండుగా, కరుణదలంచెనేని,
జనకంటకు లెల్ల బానిస (గులాము) లౌదురే, మరియును
జన్మ సంచితమే ? మర్మములేని మతుండు గాక
తా, బరులకు నమ్మ యెక్కడకు, పాత్రుడయా శరభాంక లింగమా !!

30) ఉ॥ క్షారములుంచి తాము, ప్రభుకోటికి, హత్తి
ధన ప్రదాయుడై, యూరుల మీద సొదలను,
పొందియు, వంచన, బందలెత్తి పేరు వహింప
చెగాక, మరివమ్మట, వాతవి వక్కలిద్బునో,
దారుణ రోగ బాధలను, తాపము పొందునో
పోరు బుద్బునో, వారల జన్మమెంత
మరవంచితమో, శరభాంక లింగమా !!

31) ఉ: భానుజారంగ లార్చి, తనపాదము, కుంటుకు హే
మగర్భుడున్, బూని తపించుచుండె, తన పూజయు
లేదని, సాటివారిలో, మానము గూలి భార్గవుడు, మౌ
నమునన్, కృశియించె కంటకై, భాను నిశాచరుల్,
ఫణియు, భాదలచే తపియింతు, చుండగా, న్యూన
ము, గెల్వ మానవత మాళవులా, శరభాంక లింగమా !!

32) ఉ: ధేయగరాధమంబు, తొలిచేతుల గల్గుమ, ధార
వంపరల్, బాయవు పూర్వ పుణ్యమున, బాగు
గ, సౌఖ్యము గల్గునిక్కమే, రాయిజనించె మృత్తి
కను, రమ్యముగా నది దేవరూపమై, బాయని ది
వ్య భోగముల, ప్రాప్తి సుఖించె, నదెట్లుగ
ల్గెనీ, మాయ జనింప, బ్రహ్మరుషి, మాత్ర్యలకై
వ, తరంబుగాదుపో, రోయగనేల శాస్త్రములు,
రోతలయా, శరభాంక లింగమా !!!

33) చం: పతితుడటంచు, నందురతి, పామరు డంచును,
వెక్కిరించుదుర్, ఇతడె మధోందుడందు రతి, హే
నుడటంచును, దుల్కా జాతురింగితములు, నేర
డందురిల, గేలిపరించుదురా ఈ పాయుదు
దురుక్తితతుల మందు, భక్త జన, నిద్మల నిందకు
మెచ్చు వారికే, గతులు విదించువో, విరవగాన మయా, శరభాంక లింగమా!!

34) ఉ॥ వినద పద్య ఘోషములు, చెప్పుట నైన, బఠించు
చుండగా, పాపదయుంటి కాత, వనిలాయు మటందురు,
కొందరందులో, వేనవి లేక యూతనికి, చెప్పరు వీ కథ
లాయనందురా, పాపులెట్లు, వీరు ఘనప్రాపుల
బొంచునె, కాకదుర్గతుల్, శ్రీపతి నారదాది, మునినే
వితమో, శరభాంక లింగమా !!

35) చం॥ నరులు చెరుంగ గుంత, పరవారిని, గూడిన,
వారి దప్పనన్, పరములయందు, ముష్కరత,
నల్పవిహారము సేయు, వొప్పనన్, హరుడు
గ్రహించి యుండు, చెతలంతకు, చెట్లు విధిం
చియుండునో, బుధనను బూని, మాయలను,
బోధిమి చేయక, వాకందు గల్గునా, మరునక
గొల్చునాడె, ధరమర్త్యతరయా, శరభాంక లింగమా !!

36) చం॥ మగనిని ధిక్కరించి, పరమర్త్యులం, గొందు
రంకులాడికిన్, దగ వుప లందమంది, జయు
ధర్మము, మీరెడి భూతలేంద్రునిన్, నగవు
చు నుండి, లోపిషమునన్, జరియించెడి, మి
త్రకోటినిన్, నగవక పట్టితెచ్చి, తలవక్క
లు, జేసిన హాని లేదయా, యగణితకాంక్షి
తప్రద, మహోత్కటయో, శరభాంక లింగమా !!

37) చం॥ ధరణి సముద్ర ఘట్టునకు, దారకమేమి పిపీలి
మాత్రమందరయగ, నెట్లు గర్వితము, దాకొని
వెల్గెదు, చంచలాది, భాస్కర రుచియేమి, సోమ
సవకాంతల, చంద్రికలేమి, యుంచునే, పరమ
గుణేంద్ర, పేత్తలము, భ్రమ్మతి, జేసిన, జెప్ప
లేదు, నీశరయులు గాక, మౌని నుత, శంక
రయో, శరభాంక లింగమా !!

38) ఉ॥ కన్నులు, గల్గనేల, తనకన్న మమంతుడో, యుక్తి
మంతుడో, పన్నగ ముందు మానవుని, భావమె
రింగిన, ప్రజ్ఞగాక, తానెప్పికటోక, సద్బుధుల,
వెంచి గ్రహించవియా, పరాధమున్, దుష్కృతి
యేమి, యుంతటను, మారిన నేమొక, జంతు
రీతియా, పన్న శరణ్య కాలవిషభంజన యా, శరభాంక లింగమా !!

39) ఉ॥ అలజలవంటి, జీవనము, వంగన వంటి,
మఖంబు, సత్ఫలములవంటి, సంతసము, భాను
ర, సత్యము వంటి, మంత్రమున్, నిలుకడవంటి,
యోగమును, నేరుపువంటి, ప్రయోగ, మాత్రమున్
గలుగదు సూర్విమీద, జయ కారణయో శరభాంక లింగమా !!

40) చం॥ అనయము త్రోవయందు, జమనట్టి ప్రజావళి,
యా, తపంబునన్, ఘన పరితాప, మొందుటయు,
గాకను దప్పిక, గొందురట్టిచో, ఘన మతటాక,
కూపవన, కల్పన జేసిన, నెవ్వరైన, వే మొన సిన,
మన్నరింతు, నిది ముఖ్య మయా, శరభాంక లింగమా !!

41) చం॥ నగచెడి దేహికైన, పరవాసికినైనను, వర్ణికైన
మన్, దగిన ధనంబునైన, నదిదప్పనవింపుక నన్న
యైనమన్, దెగువతా, దక్రమైన, మరిదీనత గల్గిన
వంబలైన, నిమ్మగు దయ నివ్వలేని, నరమాత్రులు
చచ్చిన మన్న వాక్యలే, తగనిహ తాంగజాత, భవదం
దనదమో, శరభాంక లింగమా !!

42) ఉ॥ పండితకోటి వైరి, బహుపాతక, లోభుల యిం
టిదాసి, తామొందె నిష్ఠ (గులాము) రాలు, నతిమూర్ఖ
ల పాలిటి, పేద్యకత్తెబో, తిండికి లెక్కలెన్ను కొ
మ, తిప్పసిఖండుల యమ్మలాడి, నీ ఖండిత
భక్తి, యున్న యెడ, గాంచుము, ముక్తిని జంతలే
దుపో, పండిత కామదేవ్న సురభంజనమో, శరభాంక లింగమా !!

43) ఉ॥ మాయకు తోడ, నిత్యమును, మద్యముద్రాగెడి
వానితోడ, గంజాయిని మెక్కు, వారలతో, జూద్యు
తొ, తుచ్ఛుతో, మానహీనుతో, జేయగ రాదు, నే
స్తమది, చేసిన కీడు, వహించు నెప్పుడో,
కాయజ గర్వభంగ, శుభ కారణ యో, శరభాంక లింగమా ॥

44) ఉ॥ భానున కెట్లు బుట్టె, శనిభాసుర పూర్ణ సుధార్ణ
వంబులో, బూనియు కాలకూటమది, బుట్టె నదె
ట్లు మహోర్మి తోయమున్, బానము సేయు, తీ
ర్థగతి, భావము కెందెనదెట్లు లక్ష్మి, సజ్జనుప,
గర్భ వాసమున, మత్తుడు జాడ్యుడు, బుట్టియుం
డి, విజ్ఞాన మెరుంగ, నేరడ యూ సర్వ జటా, శరభాంక లింగమా ॥

45) ఉ॥ గానుగ మొద్దు కంటె వడి, కాయము పెంచిమదించి,
ముష్కరుల్, గూనలవంటి, దేహములు, గొప్పగ పెంచు
చు, నిద్రవీల్చుచున్, పోసులరాజ వ్యాఘ్రములు, బోలి
న, వాహన మెక్కి సోలుచున్, బూనిని గొప్ప లేదు,
విను, భూస్థలి, ధాత్మత గొప్ప జూడగా, దానము
లేని, హస్తములు, దగ్ధమయా, శరభాంక లింగమా ॥

46) ఉ: దాతగ పేలమాలికలు, దాల్పగలేవి, సరోజ నాభు
నిన్, వాతిగ జేయలేవి, ఫణినాథుని, ముద్రికలం
దలేవియా, యాతని దీర వేల్పులకు, నేమని
మ్రొక్కుదు మ్రొక్క నంతనే, చేతుల రీటయున్,
వావలి చేటుగదా, శరభాంక లింగమా !!

47) ఉ: ఎక్కడి బ్రహ్మ విష్ణువులు నెక్కడి మృత్యువు
చిత్రగుప్తులున్ నెక్కడి లెక్కదాశమును చెక్కగ
లెక్క దయాపరుండ నీవెక్కడ నెంతవా, క
శరముమన్నదె, చుక్కల జూచి, పారెతును, నెక్క
డి కుక్కలున్ మొరుగు లెక్కతయా, శరభాంక లింగమా !!

48) ఉ: కండలు నగ్నిదేవునకు, గాలిన ఎముకలు
భూమి దేవికిన్, వండిన కూడు కాకులకు, వాని
హిరణ్యము, దొర మాలికిన్, పిండిన సొమ్ము
భూపతికి నేర్పున బ్రాణము, దండ ధారికిన్,
మిండతయాలు, నమ్మలకు, మేదినిలో, శరభాంక లింగమా !!

చం॥ పారిపారి మేక మాంసమును, బొక్కుచు మెక్కుచు
సోమయాజులై, సురపురి కేగిరంభకడ, సొక్కు
చు సోలుచు, కామయాజులై, ధరణికి దిగ్గియుం
డ్లకడ, దాన్యము నల్పుచు, కర్మయాజు లైరిపో
రి దిరుగాడుకాయి, యును జూడదయా శరభాంక లింగమా ॥

ఉ॥ మేదిని యందు వింత, పరమేశ్వరు మయయొరుం
గరాదుగా, వీరలకెల్ల సంపద లలింపగ, జేయు
వరక్షణంబులో, పేదధనేశువాని, విరుపేదగ
జేయుట, విశ్వమయ్యు యే పాదుగ, పట్టణంబు
లను పల్లెలు జేయును, పల్లెపట్నమౌనే
దియు నమ్మరాదు, జగదీశ్వరమో శరభాంక లింగమా ॥

ఉ॥ గబ్బిగ యేపురాద్యుని, గంటక, చేయక యొద్దు
రింతులన్, గొట్టిగ ముగ్గురింద్లు చెడ గూల్చగయూ
రక, ముక్తు లౌదురే, బొట్లులు లోనముల్, భు
జము పొక్కులు, వింతగ వెర్రి నామముల్ బెట్టు
దురింతెకాని, యవిపేరుకయా, శరభాంక లింగమా ॥

52) ఉ॥ అందిక రూపుదాల్చి, పార్వత్యయుంబకు జేరి రమించు చుండగా
వందిక వేయి నామముల, అచ్యుత వర్ణని, వల్కెగాక, లో
కాందిక కేమి, కారణము, అచ్యుత నామములు గ్గదింపగా,
వెంబడు లాడు కొందురట, విశ్వములో, శరభాంక లింగమా ॥

53) ఉ॥ అంతర నాళమూల, జఠరాగ్ని చెరాచర, చక్రిదే వతా
క్రాంతమనామయాష్టదళ, కంఠముఖ స్థిత, జీవమధ్య, మూ
ర్ధ్యాంతర, జీవకోశ, పరమాణువులో, విమగాంచుయోగి
నిశ్చింత నవంత, సౌఖ్యమును, జెందునయా, శరభాంక లింగమా ॥

54) ఉ॥ పలుకడు మౌనిగాడు, పతితాయుడు, బద్ధుడుగాడు, జీవులన్,
గలయడు, వేరుగాడు, పరుగానడు, దీకునుగాడు, మంచి యొ
చెలువుడు గాడు, బావినడు, చెప్పడుము లేడు, పికోదరీలచే
సలుపుచుడు, మన్మయోగి, శివయోగనుమీ, శరభాంక లింగమా ॥

55) ఉ॥ కన్నులు మూసి, వాదు మది, గన్న త్రికూటము,
లోనిగాలిచే, సన్నపు దీక్ష దూరి, జలజంబుల,
విచ్చిన యొక్క మింటిపై, వెన్నెల రాజు, గాంచిని
శివేశల నీవున వేచి నీవెల్లైయున్న నిజ స్వ
రూపమున, నుందు నయా, శరభాంక లింగమా ॥

56) ఉ॥ గారడి మంత్ర, సిద్ధ దుర గంబులచే, గరిపించు
కొన్న, శర్వోర విషంబు, లెక్కసట, కుంభినిలో
శివమంత్ర, శుద్ధులై, జారవినోదితులై, విషయ సం
గతి, జెందిన జెందుగాక, యా పూరిత మో హ
పాశమున, బొందరయా శరభాంక లింగమా ॥

57) ఉ॥ వందెడి వాని, సత్యవిని, వైద్యుని మంత్రిని, తంత్ర వాదినిన్
కొండెము పల్కువాని, రిపుగూడిన వాని, ధనీతునిన్: మహా
మండలమేలు వాని, తన మర్మ మెరింగినవాని, విష్ణునిన్,
ఖండిత మాడునే వధియు, గండమయా, శరభాంక లింగమా ॥

58) ఉ॥ కోరినరావు సంపదలు, కోరక యుండినరావు నాపదల్
కోరిన కోరకున్న, సమ కూలముల్లై, తన పూర్వకర్మచే
సొంతకు వచ్చు, బోవునవి, శంభుని సేవత, భక్తి యుక్తి నే
గోరుదుగాని యన్యములు గోరనయా శరభాంక లింగమా !!

59) ఉ॥ కాంతల యిండ్ల లోపలను, కాపుర ముండెటి
జీవితేశుడే, కాంతను బోవునో, తనవికారము
తెల్లను, తెల్లుచుండువా, వింతయు నప్పియున్
తెలిసి యిల్లును ముంగిలి, జీవితంబుగా, చింత
యొనర్చి, మానవుడు, చిక్కునయా, శరభాంక లింగమా !!

60) ఉ॥ కూళగడించు, విత్తములు, కుంటినగాండ్రకు,
రంకుదాండ్లకున్, దూలవిరాట, కత్తెలకు, తొత్తు
లకున్; మరి దొమ్మ రీలకున్ మాలలకున్, విటా
తులకు, మద్దెలగాండ్రకు కన్నగాండ్రకున్, పాల
గు గాక, పత్తనుల పాలగువా, శరభాంక లింగమా !!

చం॥ వలు మధు తియ్య, మామిడుల, పళ్ళను జిల్లేడు కాయగాదివన్
జిలుకలు చేరునా, కపట జీవికి, నర్థమదెంత, గల్గినన్
గలుగును గాక, వెర్రులకుగాని
మహాత్ముల కెలప్రాప్త మాతులువకు, నెంత గల్గినను, దుఃఖమయా శరభాంక లింగమా !!

ఉ॥ ఆశల పుట్టి నిల్లు, వగలంటిన, తూపుల బొనకుండగా
బోసిన పాపరాశి, బలుబొంకుల పుట్టుక, దుర్గుణాలచే
జేసిన కీలు బొమ్మదరి జేరవి, శౌర్యలమాను మోపగా
జేసితి వింక విన్ను, నుతిజేయుమికో, శరభాంక లింగమా !!

ఉ॥ కోరనివాడె యోగి, యిది కొమ్మని యిచ్చినవాడె త్యాగి, సం
సారమునన్, గలంతులకు, పంత నమం దినవాడె, భోగి, యిం
పారెడు, నస్యభోగముల, కారడి జెందిన వాడె, యోగి
యోమారవికార దూర ఫణి, మంథనయో, శరభాంక లింగమా !!

64) ఉ॥ కోటదు తంత్రిమస్తకము, గొర్షటవేసిన వెండి కొండపై
కోట కవాటముల్ దెరచె, గొర్షటితాళపు కుంచెకోలయో
యెట్టి విచిత్రమో, యతవి విశ్వత, భక్తియో, నీ మహాత్మ్యమో
సూటిగ బ్రహ్మకున్, దెలియ జెప్పదదో, శరభాంక లింగమా !!

65) ఉ॥ అతపశీత, వాత సముత్రై, స్తుతి నిందయు,
శత్రుమిత్రు, సంఘాత కృతంబు, లెంచకయో,
కామినులన్, శిలలందు, జూచియో, పాత
పిశాచ, రూపమున, బాలకు రీతిని, వెర్రిభం
గి, ప్రఖ్యాతి వహించు, నాతడెయు, కాముడయా, శరభాంక లింగమా

66) ఉ॥ చిత్తరిబొంది, గ్రామముల, బెట్టియు నిచ్చి
ధనంబు, భుక్కియా, యుత్తమకాలము క్షిరు
గు, చుండిన మీద, దొరన్న టంచుతా, గుత్తలు
జేసి గ్రామములు, గోడువసింపుచు, తుచ్ఛ
మానవుల్, మత్తులు బుట్టి సద్బుధుల, మార్గ
మెరుంగక, నుండువారికిన్ నెత్తిపటత్కునన్
బగుల, నేయువయా, శరభాంక లింగమా !!

చం॥ పింగళ వాని ఇకందము విశేషము, లేక కృశిం
చి యున్నమన్, దరునులు, గొప్ప పల్కుదు
రు, తక్షణ లాతురురెల్ల, వేశ్యతో, పరిమళ
గంధ వస్త్ర, మృదుభాషల, దెలివరింతు
రాతనిన్, మెరుపు ధనంబు గోల్పడిన మీ
దట, వచ్చురుగాడి పోయుదుర్, తరుణుల
కెట్టు, వర్తతులు, దండమయా, శరభాంక లింగమా !!

ఉ॥ అవివేకపీశరంటి యిక, నింతకు భక్తుడు బుట్టడంట వో
స్నానము జేయునంట, మరి సంధి జపంబులు, వార్చు నంటవో
గానముజెప్పునంట, మన గాలియు పారుట, కూడదంటరో
మానవుడీడుకాడ, మనమాటని కంటెను, తక్కువైతిమా
కాని యటంచ్రుమూర్ఖ జన, గణ్యులయా, శరభాంక లింగమా !!

ఉ॥ లేమిని గానుపించు, తన లేమ గుణంబులు, సంతసంబులన్,
ప్రేమల బంధు మిత్రులా పేక్షలు, దవ్వున లేట బోరువా
వామతి మంత్రులైన మహా, మాన్యులందున, తెల్లమౌను బో,
యీమహి గర్వితా నరుల, హెచ్చుల నిల్కడ మీదబోధయా
సోమకిరీట పురి, కోషకమో, శరభాంక లింగమా !!

70. చం॥ కటకట వెఱ్ఱివైనరుడు, కాపుర ముండెదు పుష్పిగొంప
వాకిట బడియున్న, నన్ను గని కేల గ్రహించి, కుమారుడీగన
దటుకున నీ కవాటముకు, దాపున జేర్చ గదయ్య, శ్రీనగో
త్కట సిత, భస్మరాగ ఫణి, కంకణశ్రీ, శరభాంక లింగమా ||

71. ఉ॥ అంగజారింటి, ముంగిలి, నిరంతరమున్ బ్రతుకంచు, యోగులా
ముంగిలి ద్రొక్క వొల్లరట, ముక్తి పదంబునకై, మునీంద్రు గే
హంగణ, భూషణములన్, నిలుతు రంచలు, పంచలురోసిమా వసి
శృంగ, తరంగముల్, నిలుదు చందమునన్, శరభాంక లింగమా !!

72. ఉ॥ కాలుని చేత వేటు, బడి, కాయము తల్లడ మందగా శిలో
గూలినగాని ముక్తి కడకున్, జన రాదట, అద్ది రయ్యనే
జాలము నందు తాలడియు, సంపద లేటికి, బొంది తోనె
శ్రీశైలము, జేరిముక్తి, నెడబల్లరయా, శరభాంక లింగమా !!

73. చ: సవుర ధనంబు మప్త, ఘన సంపద మించగు, బుగ్నప్రాయమా
యవు దశ జీవన, స్థితిదలంపగ, నయ్యాడి, రిత్తరిత్తమా
భవయు పశంబటంచును, చు, బల్కుచు లోకులు గావ వైరిమో
శివ శివ నన్ను ముక్తి కడ జేర్ప గదో, శరభాంక లింగమా !!

74. ఉ: చిత్తజ వైరి పూజకని, శ్రీఫల పత్రము లోలి గోయగా
పత్తిరి - ముండ్లు నొత్త సమరాంగన,చేతి నఖంబు లొత్త
తద్భ్రూక్త కుచంబులొత్తు, నెరి పీపున, గావున పత్తిరయ్య యా
పత్తిరి త్రోవ, నొల్లమిక, ప్రార్థనయా, శరభాంక లింగమా !!

75. ఉ: ఉందురు మందిరంబునకు, నూదర వెళ్ళి లయాంత కాయులై
అందురు నుండి నంత నగు, సప్పటు జొంది వామవంభువన్
దండకరంబు, గాల్చమరి, తావలమెటికి, జఠరాగ్ని పెం
పొందరె యప్పి చిచ్చుల, కనుంజడుడో, శరభాంక లింగమా !!

76\. ఉ॥ బొంకని వారు దుర్గతుల, బొందని వారు భవాంబు రాశిలో
గ్రుంకని వారలీవియెడ, గొంకనివారు, మనోజ వహ్నిచే
వెంకనివారు, వజ్రముల విద్యకు, వచ్చినవారు, నీ
లెంకల మన్న వారలకు, లెంకలయా, శరభాంక లింగమా ॥

77\. ఉ॥ శ్రీ గిరి పేరుబెట్టి, మతులెల్లర, కుందమి, వెల్ల కాలమున్
శ్రీగిరి శ్రీగిరి యమచు, జేరిరి పుణ్యులు, యుండ్ర వాకిటన్
శ్రీగిరి యన్న రాద్రియును, శత, వహంబును, వచ్చి యుండువా
వా గణ కోటి, కోదముని, వాతులంతో శరభాంక లింగమా ॥

78\. ఉ॥ రాగరిరాత్రు లెల్లరతి, రాజముళార్షవ, కేళి కేలి, వం
భోగము, నందు బొంది, తమ పోశత, లోకు లెరుంగ కుండగా
వేగమె వేషధారులయి, వేరొక రీతి, చరించువా, వృధా
యోగులు, కామినీ, జనుల, యోగులయా, శరభాంక లింగమా ॥

79. ఉ॥ వారకు వారగాదు, త్రిభువంబున, కేగెదమంచు, కొందర
ల్గారుదురేమి, చిత్రము, యచ్చరులో, శివమంత్ర సిద్ధులో
"కూడలి సంగమేశ్వరుని, కొల్చిన, భక్తుని" బంటు బంటులో
నేరకు నేర, సుద్దులివి, యొక్కరయా శరభాంక లింగమా !!

80. చం॥ పెనిమిటికిన్, దలారికినిన్ దిమ్మట వారికి బందుకోటికిన్
వనరుహనేత్ర తావెరచి, వాకిట కేగదు, గాక యాత్మనె
వ్వని మరి పొందరాదె, బలవంతపు కావులు, పెట్టి కామినీ
జనముల, వేలువారు, నెరజాణలయా శరభాంక లింగమా !!

81. ఉ॥ ప్రుక్కిడి యాలి వెంట, వాకముగ్గురు, నల్గురు బిడ్డలేగగా
కుక్కయు గోతిపిల్లియును, గోరయు కూడును, గొంతు నిక్కుచున్
జక్కము తోలు బుర్రయును, జందర పందర పితధానయున్
మక్కు నటొవ్వ, వారలును, యోగులటో శరభాంక లింగమా !!

82. ఉ॥ వాలిన ఇంద్రియాల కవాటము లన్నియు మూసివెమ్మదిన్
దాళము కెల్లిలోని, పరతత్వ మహత్వ, త్రికోణ ముందిరా
లాలిత నాగకన్యను వలాలన, జేసినయోగి గాక, చై
మాళవవేషముల్, యముని మార్గ్యమునా శరభాంక లింగమా !!

83. ఉ॥ నేరని వానిజేసి, నిజ నిర్మల శైవ పదంబు జూపకా
దూరికి, నింటియింటికి, నయోగ్యత, మానవకోట్ల, నొర్ధకున్,
జేరగనేగి యొంతయును, జేయగ నీకును, నింటిలోన, లం
దారము గల్గెనా, కటకటా తగవా శరభాంక లింగమా !!

84. ఉ॥ మ్రొక్కులకాన, జేసికదు, మూగ జనంబులు వంతనింపగా
నక్కర వాన, నంటిడి, రయంబున మోమటు, వంచి మిక్కిలిన్
దొక్క యొసర్చి, లో గదుప్ప, దొంకిల చేయు, వతండు, నెంచగా
టక్కరి నిత్యమున్, ఘటికి, టక్కరివో శరభాంక లింగమా !!

85. ఉ॥ కొమ్మల బాసి, యూశలత, కోసి శివార్చన జేసి శ్రీగిరిన్,
నెమ్మది నుంచి లోకులు, తృతీకృత భక్తులబాసి, భక్తి నీ
రములు, చిక్కపెట్ట. మదరాగ్ని, నణంపుము, భక్తి వీధులన్
త్రిమ్మరు చుండునా, ఘమదు, దేవరదయా శరభాంక లింగమా !!

86. ఉ॥ ఊరిగదాని తోడ, వెరపింతయు లేకను, బ్రహ్మ యోగి, రం
కారగబోయి, తాను సుర భాండములోన మునుంగ, రీతిచే
వారతి భక్తి తోడ, శివుడాయు గదా, మహాకర్షికా, జలం
బాడిన బ్రావి పంబరము, వందదయా, శరభాంక లింగమా !!

87. ఉ॥ పుట్టితి మర్త్య జన్మమున, బుట్టియు బుట్టి యనేక మార్గముల్
మెట్టితి మెట్టి యేదియును, మెచ్చక నీ పద పద్మముల్ మదిన్
బట్టితి బట్టి పాపములు బాపితి బాపి మహాత్వ, తత్వముల్
ముట్టితి ముట్టితొంటి, తుదముట్టితినో శరభాంక లింగమా !!

88. చం॥ పెరిగి భవాంతమందు, చెప భీకర మార్గమునందు దొంగలై,
యిరువురు ముగ్గురున్ నలుగురేర్వురు, నార్వురు నేడ్వురున్, క్షమా
కరుణలు శౌర్యమున్ ధృతియు, గౌరవమున్ వినయంబు గొంచుబో
యి రి, శివని మహాత్మ్య మెఱిగింపగదా శరభాంక లింగమా !!

89. ఉ॥ చక్కని రూపతీ వ్రతయు సద్గుణ శీలయు ధర్మవృత్తియున్
చొక్కపు వంశ జాతయును మాన్యత వాక్యము, గల్గు నింతి నన్,
ఎక్కడమూ డు, లోకముల, నెవ్వరి కుండదు, మందె నేని, వా
డెక్కడి వాడు కాదు, త్రిదశేంద్రుడయా, శరభాంక లింగమా !!

90. ఉ॥ పెట్టక కీర్తిలేదు, వలపించక యింతికి, పింపులేదు, తా
దిట్టక వాదులేదు, మరిధీరతవైరుల, సంగరంబునన్
గొట్టక పేరులేదు, కొడుకొక్కడు, లేక పరంబు లేదు నా
పట్టపు, రాజశైన, నిదిపద్ధతి శ్రీ, శరభాంక లింగమా !!

91. చం॥ నుడివినమాట రెంతనుట, వోటికి వెంగిలి
కాని చూపులన్, కనుగొని చూచెనేని, తన
కన్నుల కెంగిలి ధర్మవృత్తిపో, విడచియు
ధర్మముల్, వినుట వీనులకెంగిలైన, దోశ
ములుగావి, సద్గతికి పోగదయా శరభాంక లింగమా !!

92. ఉ॥ చల్లనివాడు పైడి, వెదజల్లెడు వాడు సభాంతరంబులన్
చల్లుబడైనవాడు పరవెర్షల శౌఖ్యము, మానసంబునన్
దొల్లని వాడు మెచ్చుగని, బ్రుంగనివాడు దురాన్న భోజనం
బొల్లని వాడుసి కృపకు, యోగ్యుడయా, శరభాంక లింగమా !!

93. చం॥ దురితల కాని, శాపముల, ద్రుంచుట ముందర, కేశపాశ, సం
భరిత, వధూవిమోహమును బాయుట, స్వీయ మనో రథం, బులన్
ధరణి త్యజించుటన్ గనక దాల్పగ, నేరయబ్రహ్మమందు, దృ
ఢ్ఢలజ యుగంబు లోకము న శాంతులునున్, శరభాంక లింగమా !!

94. చం॥ ఒనరగ వెటికంటె, సుఖముందర, యెుల్ల విరావమెుక్కటో
గనియెుద మేడ మాడుపులు, గట్టిదరాజాలు, వేశ మన్నవల్,
గనియెుద నంచు, నుందరు, కాలము తీరిన, ముక్తి దూరుత్రై,
చని విను గొల్వ, వేరదు, పిశాచి, మహిన్ శరభాంక లింగమా !!

95. చం॥ మది నలివూవ మంతయుము, మాలల పాలుగొసి సంపదల్,
బొదలెడు వారి కొంపలకు బోయి, కృపాకర కూడుబెట్టరా
యుదరము కంచు దీనదశ, వొందరె, చిట్టెడు పొట్టకోసమై
కదుదుచు బొవ్వవెమ్ము నము గొల్వగదొ, శరభాంక లింగమా !!

96. చం॥ వరులకు బర్త పాటు, తన బావమెడుంగవి, లేమ కూటమున్
వరపతి మన్న నందు, కరివాత్ముల యూవి, దలంచ, నిక్కమే
వరులకా పెక్క బొందుటయు, భాగ్యమధాందుల, వంచమందుటల్
ధరణిని, విష్పలంబులివి తథ్యమయా శరభాంక లింగమా !!

97. ఉ॥ ఎక్కడి మంత్ర, తంత్రములు నెక్కడి చక్రము లేక పాచికల్
ఎక్కడి జ్యోతిషంబులవి ఎక్కడి హేతువు లేక ప్రశ్నముల్
తక్కిడిగాగ, పూర్వకృత, ధర్మ మకర్మమె, నిశ్చయంబు పో
పెక్కురు పొట్టకూటికిది, వేషమయా శరభాంక లింగమా ॥

98. ఉ॥ కాశికి నేగియేగి, మణికర్ణిక యందు న దోగి తోగియా
కాశిచతుర్దశి, నిద్దుర గానక యకట క్రోశి క్రోశిప్రా
పై శివరుద్ర పాదముల పైని పెతళకు పెట్టి పెట్టి తై
లానము చూరగొంటి యఖిలాసలతో శరభాంక లింగమా ॥

99. చం॥ ఒడలికి జేటు నైజమది యోగుల చిత్తము శుద్ధి కాదుగా
కలుష దవానలంబు మరికామ కలాపము కాదనంటి మా
యుడుగని తోడు చిచ్చు పతులొప్పుల కుప్పలు మాటికిందులో
పడి పడి తింకజాలమెద బావగదో శరభాంక లింగమా ॥

100. చం॥ నెరసిన ధర్మ కుత్సితుల నిర్దరరాలు పురీ కవాటముల్
తెరచి తిలోత్తమాది సురతీ కుచకుంభము లంటిపుట్టగన్
సెరలకున చ్యుతాంబికుల పేతలురోతలు నొల్ల నొల్ల ని
న్నెరుగుట మూడు లోకములు వేలుటయా శరభాంక లింగమా ॥

101. ఉ॥ దొంగలకు కట్ట్ల బోతుకును దూబరి దిండికిదుష్టురాలికిన్
ఎంగిలి పుల్లె మ్రుచ్చునకు హీనపుజాతికి లంజముండకున్
అంగడ భర్త గప్పురని యట్లు దలంపగ దుర్జనాళికిన్
లింగము గానరాదు విటలాక్షణయో శరభాంక లింగమా ॥

102. ఉ॥ వాసన లేని పుష్ప బుధవర్గంబు లేని పురంబు
భక్తి విశ్వాసము లేని భార్య గుణవంతుడుగాని కుమారుండున్
సదా అభ్యాసము లేని విద్య, శుభ ప్రసంగములేని సత్సంగమున్
కోరగానివి ఇవి పెమ్మయ్య దీటుని సన్నుతయో శరభాంక లింగమా ॥

పై పద్యము 102 వది, శరభాంక శతకములోనిదే కాని అది ఇందులోనిది కాదని కొందరి చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. అయితే మరొక శతకంలోనూ ఈ పద్యం ఉంది. ఈ పద్యాన్ని చాలామంది వాడుతుంటారు. ప్రాచీనులు వాడు గుర్తించినదే నేటి ఆధునికులు గుర్తించినదే.

భరతన్ వాఙ్మయ పీఠమెక్కి యహూదా ధర్మంబు
శాసించి తత్పరతన్ మానవ భాషణంబులన్ శిక్షక
బుద్ధించుమన్ సరసా మోదము గాగ మానవ మన
సౌభ్రాతృ మన్మధాంతమున్ పరిపాలించు "కవి" వైభవమ్!!!

- ఒక ఆధునిక నాటక కర్త.

"మరుగున పడిన నాటి ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని నేటి ఆధునికులకు
అందించటమే నాధ్యేయం"

- కొప్పూరి శ్రీనివాస్.

విజ్ఞాన భారతి కళానికేతన్ నేరేడుమెట్టు వారి ప్రోత్సాహంతో.

వెల:- 20-00 రూ॥.